

**T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı**

**MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLARDA
ORKESTRA/ODA MÜZİĞİ EĞİTİM SÜRECİNİN
ÖĞRETİM ELEMANLARI
GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ**

**Mustafa GÖK
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Can ÇİFTÇİBAŞI**

Burdur, 2019

T.C.
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN KURUMLARDA
ORKESTRA/ODA MÜZİĞİ EĞİTİM SÜRECİNİN
ÖĞRETİM ELEMANLARI
GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA İNCELENMESİ

Mustafa GÖK
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Can ÇİFTÇİBAŞI

Burdur, 2019

**MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 15.11.2019 tarih ve 2019-313/6 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 19.11.2019 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Mustafa GÖK'ün "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitim Sürecinin Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" konulu tez çalışması Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE : Dr. Öğr. Üyesi M. Can ÇİFTÇİBAŞI
(Tez Danışmanı)

ÜYE : Doç. Dr. Gökhan ÖZDEMİR

ÜYE : Dr. Öğr. Üyesi Rıza AKYÜREK

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

[] Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[] Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

[] Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Mustafa GÖK

Tarih

İmza

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitime başladığım ilk günden beri bugüne kadar her konuda her zaman destek ve yardımlarını gördüğüm değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Can ÇİFTÇİBAŞI'na, çalışmamın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen, titizlik ile ilgilenerek çalışmamı bitirmemde büyük rol oynayan değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Rıza AKYÜREK'e, sunduğu fikirleri ve tecrübesi ile bulgulara ulaşmamda çok faydasını ve yardımlarını gördüğüm değerli meslektaşım hocam Damla KESKİN'e teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, her zaman, her konuda yanımda olan sevgili ailem Birol GÖK, Gülserin GÖK ve Nursen GÖK'e sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitim Sürecinin Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi

(Yüksek Lisans Tezi)

Mustafa GÖK

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda Orkestra/Oda Müziği dersi ile ilgili, bölümler arası farklılık ve benzerliklerin belirlenerek, çalışılan eser listelerinin tespiti ve Orkestra/Oda Müziği dersi öğretim elemanları görüşleri doğrultusunda dersin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarına ilişkin bulguların incelenerek Orkestra/Oda Müziği dersine katkı sağlamaktır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ), Gazi Üniversitesi (GÜ), Harran Üniversitesi (HÜ), Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ), Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ), Pamukkale Üniversitesi (PAÜ), Balıkesir Üniversitesi (BAÜN) ve Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AİBÜ) müzik eğitimi anabilim dallarında 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Orkestra/Oda Müziği dersini yürütmüş olan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılarak elde edilen bulgular içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretim elemanlarının eser seçiminde öğrencilerin teknik düzeyine, eserlerin niteliğine ve konser amaç ve hedeflerine dikkat ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Fiziki şartların yetersizliği ve ders saatlerinin kısıtlı olmasının da orkestra dersi eğitim-öğretim sürecini olumsuz yönde etkilediği ulaşılan sonuçlar arasındadır. Araştırma sonucunda Orkestra/Oda Müziği eğitim sürecine katkı sağlayacak ve derste yaşanan sorunları azaltmaya faydalı olacak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Öğretmenliği, Öğretim Elemanı Görüşleri, Orkestra, Repertuvar

Sayfa Adedi: 74

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Can ÇİFTÇİBAŞI

Examination of Orchestral / Chamber Music Education Process in The Institutions That Train Music Teachers

(Master's Thesis)

Mustafa GÖK

Abstract

The aim of this study was to determine the differences and similarities between departments in orchestra / chamber music course in music education institutions; to contribute to Orchestra / Chamber Music course by examining the findings related to the planning, implementation and evaluation stages of the course in accordance with the opinions of the instructors of the Orchestra / Chamber Music course. The research is a descriptive study using qualitative research methods. The study group of the research Burdur Mehmet Akif Ersoy University (MAKU), Muğla Sıtkı Koçman University (MSKU), Gazi University (GU), Harran University (HU), Karadeniz Technical University (KTU), Ondokuz Mayıs University (OMU), Pamukkale University (PAU)), Balıkesir University (BAÜN) and Bolu Abant İzzet Baysal University (AİBÜ) consists of the lecturers who conducted Orchestra / Chamber Music course in music teaching departments in 2018-2019 academic year. A standardized open-ended interview form was used, which included demographic information and interview questions regarding the processing stages of the Orchestra / Chamber Music course; data were analyzed using content analysis. According to the results of the research, it is seen that there is a problem of numerical equilibrium in the distribution of instruments in the orchestra, the instrument levels, technical and musical levels of the students are inadequate, there are problems arising from the inadequacy of the physical conditions, the hours are insufficient, and the repertoire problems are experienced from time to time due to lack of resources. Suggestions were made to contribute to the music education process and to reduce the problems in the course.

Key Words: Music, Music Teaching, Instructor Opinions, Orchestra, Repertoire

Number of Pages: 74

Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Can ÇİFTÇİBAŞI

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar VE ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	3
1.2.1. Alt Problemler.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sınırlılıklar	4
BÖLÜM II	5
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1.Kuramsal Çerçeve.....	5
2.1.1. Eğitim.....	5
2.1.2. Müzik ve Müzik Eğitimi.....	8
2.1.3. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı.....	11
2.1.4. Orkestra.....	14
2.1.5. Repertuvar.....	16
2.2. İlgili Araştırmalar.....	16
2.2.1. Yurtiçi Araştırmalar.....	16
2.2.2. Yurtdışı Araştırmalar.....	22
BÖLÜM III	26
YÖNTEM	26
3.1. Araştırmanın Modeli.....	26
3.2. Çalışma Grubu	26
3.3. Veri Toplama Araçları	28
3.4. Verilerin Analizi	30
BÖLÜM IV	31
BULGULAR VE YORUM.....	31
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	31

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	38
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.	46
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	50
BÖLÜM V	58
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	58
5.1.Sonuç ve Tartışma.....	58
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	58
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.	59
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.	60
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	61
5.2. Öneriler	62
KAYNAKLAR	63
EKLER.....	69
EK-1	70
ÖZGEÇMİŞ	74

TABLolar VE ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>Tablolar</u>		<u>Sayfa</u>
Tablo 1	1983-2019 Yılları Arasında Müzik Eğitimi Programlarında Orkestra Dersi Haftalık Ders Saati Dağılımları.....	13
Tablo 2	Görüşme Yapılan Öğretim Elemanlarına İlişkin Demografik Bilgiler.....	27
Tablo 3	Öğretim Elemanlarının Planlama Aşamasında Dikkat Ettikleri Kriterlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	31
Tablo 4	Planlama aşamasında başvurulmuş görüş ve yardımlara ilişkin frekans ve yüzde dağılımı.....	34
Tablo 5	Repertuvar Oluştururken Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	36
Tablo 6	Uygulama Aşamasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	39
Tablo 7	Öğrenci Merkezli Sorunların Çözümüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	41
Tablo 8	Derste Kullanılan Yöntemlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	43
Tablo 9	Derste Kullanılan Sağ El Yay Tekniklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	45
Tablo 10	Değerlendirmede Kullanılan Ölçeklere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	46
Tablo 11	Değerlendirmede Kullanılan Yöntemlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	48
Tablo 12	Değerlendirme Aşamasında Görüş ve Yardımlara İlişkin Frekans Ve Yüzde Dağılımı.....	49
Tablo 13	Klasik Batı Müziği Eserleri.....	51

Tablo 14	Türk Besteci Eser ve Düzenlemeleri.....	53
Tablo 15	Eser Albümleri.....	55
Tablo 16	20. ve 21. Yüzyıl Eserleri.....	56

Şekiller

Sayfa

Şekil 1	Senfoni Orkestrası Oturma Düzeni.....	15
---------	---------------------------------------	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya temel teşkil eden problem durumu, problem cümlesi ve alt problemler ile araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıklarına yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar gelen sürecin oluşumunda, bireylerin eğitimleri önemli bir etken olmuştur. Eğitim insanoğlunun doğumundan ölümüne kadar hayatının her aşamasında yer alan ve gelişiminde öncü rol oynayan bir süreçtir. Teknolojinin gelişmesine paralel olarak eğitim de gün geçtikçe gelişmekte, değişmekte ve dönüşüme uğramaktadır. Eğitim, toplumun ihtiyaçları doğrultusunda çağa ayak uydurarak ilerlemeye devam etmektedir. Eğitimin çok çeşitli kollarından biri de sanat eğitimidir. Toplumların estetik anlayışları, beğenileri ve yaşam biçimleriyle şekillenen sanat eğitiminin alt dallarından olan müzik eğitimi bireylerin yaşantılarında müzikal değişimler, dönüşümler ve kazanımlar meydana getirme süreci olarak da tanımlanabilir. Müzik eğitimine, okul çağından önce küçük yaşlarda başlanabilmektedir. Okul çağına gelindiğinde ise eğitim hayatının başından itibaren milli eğitim ders müfredatında müzik dersi yer alır. Devlet okullarında müzik dersleri, genellikle Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı mezunu müzik öğretmenleri tarafından yürütülmektedir.

“Müzik öğretmenlerinden talep edilen yeterlikler, müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde kazandırılmaktadır. Ülkemizde bu öğrenim, üniversitelerin eğitim fakültelerindeki ‘Müzik Öğretmenliği Lisans Programları’nda düzenlenmektedir. İlgili programlarda, okullardaki müzik öğretiminin doğru ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için, mesleğiyle ilgili birçok alanda yeterlilik kazanmış müzik öğretmenleri yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.” (Kalyoncu, 2004, akt. Varış 2007, s.4).

Bu kapsamda ‘Müzik Öğretmenliği Lisans Programları’nda her ders için ayrı ders içeriği hazırlanmıştır. “Programda yer alan ‘Piyano’, ‘Bireysel Çalgı Eğitimi’, ‘Okul Çalgıları’, ‘Orkestra/Oda Müziği’ dersleri müzik eğitimi programı dersleri arasında

olup, dersler çalgı eğitimi ile doğrudan ilişkilidir. Bu derslerden ‘Orkestra/Oda Müziği’ dersi, toplu halde gerçekleştirilen derslerdendir” (Varış, 2007, s.4).

Müzik Eğitimi Anabilim dallarında toplu alan eğitimi dersleri arasında Koro ve Orkestra/Oda Müziği dersleri yer almaktadır. Öğrenciler Orkestra/Oda Müziği dersinde, bireysel çalgı derslerinde öğrendikleri teknik bilgi, davranış ve kazanımlarını pekiştirme imkanı bulurlar. Ayrıca dersin amaçları arasında grup bilincinin farkına varma, birlikte müzik yapma becerisi kazanabilme, çalgı hakimiyetini geliştirebilme, senkronizasyon sağlayabilme, müzikal uyumu yakalayabilme, sanatsal etkinlikler sunabilme, toplumsal birlik ve beraber hareket etme olgusuna katkı sağlayabilme vb... kazanımlar sayılabilir (Akyürek, 2009). Ayrıca Müzik Eğitimi Bölümlerinde gerçekleştirilen etkinliklerinde, sosyal projelerde ve faaliyetlerde öncü rol oynayan Koro ve Orkestra/Oda Müziği dersleri bölümün işleyişinde etkin rol oynamaktadır.

Yüksek Öğretim Kurulu tarafından 2018 yılında açıklanan ve uygulamaya konulan müzik öğretmenliği lisans programında yer alan Orkestra/Oda Müziği dersinin de programdaki ağırlığının aynen korunduğu görülmektedir (bkz. Tablo 1). “Çeşitli çalgı sanatçısı gruplarından oluşan, her grubun eserdeki müzikal ifadeye katkıda bulunduğu dengeli ses bileşimlerini örgütleyen geniş çalgı topluluğuna orkestra denir” (Say, 2005, akt. Akyürek, 2009, s.4).

Orkestra Oda Müziği derslerinde toplu çalgı eğitimine ilişkin temel beceriler ve birlikte çalmaya yönelik davranışların kazandırılmasının yanısıra, Türk ve dünya müziklerinden alınan örnek eserler çalışılmaktadır. Farklı dönemlerden eserler seçilmeye özen gösterilmektedir. Eserler seviyeye uygun olarak seçilmekte, eserlerin zor bölümleri önce bireysel sonra grup halinde çalışılmakta ve orkestra ile beraber seslendirilmektedir. Çalışılan repertuarlar ile etkinlikler ve konserler gerçekleştirilerek toplu çalgı eğitimi örnekleri sunulmaktadır (YÖK, 2006, akt. Akyürek, 2009).

2018-2019 eğitim öğretim yılında değişen Müzik Öğretmenliği Lisans Programları’nda Lisans 3. ve 4. Sınıfta Orkestra Oda Müziği 1-2-3-4 dersleri yer almaktadır. Yenilenen program içerisindeki derslerde, Orkestra/Oda müziği çalma düzeni ve disiplini, orkestranın tarihsel süreç içerisindeki gelişimi, çalgıların orkestradaki görevleri ve ses renkleri, diğer grupları dinleyerek çalma, şef ve

orkestra uyumu, repertuvar oluşturma, prova disiplini, ülkemizi uluslararası etkinliklerde temsil etme, partitr okuma ve takip edebilme, Orkestra/Oda müziği yönetimi konusunda temel olarak sağ ve sol el kullanımı hakkında bilgi sahibi olma kazanımları gerçekleşmektedir (YK, 2018).

Müzik Eğitimi Lisans Programlarında Orkestra Őflięi ile ilgili bir ders bulunmadığı için, Orkestra/Oda Müziği derslerini, genellikle yaylı çalgı ğretim elemanları olmakla beraber, farklı branşlardan ğretim yeleri yürütmektedir. Orkestra/Oda Müziği derslerinin farklı çalgı eğitimcileri tarafından yürütülmesi, bölümlerin sağladığı imkanlar, kültürel farklılıklar, ğrenci seviyeleri gibi değişkenler bulunduğu için Orkestra/Oda Müziği dersi, işlenişi bakımından bölümler arasında farklılıklar göstermektedir.

Bu noktadan hareketle ‘Müzik Eğitimi Lisans Programlarındaki Orkestra/Oda müziği eğitim süreci; farklı üniversitelerde, dersin işleniş aşamaları, ilgili ğretim elemanlarının kullandığı yöntem ve teknikler, oluşturulan repertuvar seçimindeki farklılık ve benzerlikler, ğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda incelenmeye değer görülmüştür.

1.2. Problem Cümlesi

Müzik ğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Orkestra/Oda Müziği Eğitim Süreci hakkında ğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

1.2.1. Alt problemler. Araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Müzik ğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Orkestra/Oda Müziği Eğitim Sürecinin planlanma aşamasına ilişkin, ğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
2. Müzik ğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Orkestra/Oda Müziği Eğitim Sürecinin uygulama aşamasına ilişkin, ğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
3. Müzik ğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Orkestra/Oda Müziği Eğitim Sürecinin değerlendirme aşamasına ilişkin, ğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

4. Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Orkestra/Oda Müziği dersinde kullanılan eserler nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki orkestra/oda müziği eğitim sürecinin öğretim elemanları görüşleri doğrultusunda incelenmesi, dersin planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarındaki benzerlik ve farklılıkların belirlenmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda gerçekleştirilen bu araştırmanın, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Orkestra/Oda müziği dersinin işleniş ve repertuvar yönünden benzerlik ve farklılıklarını ortaya koyması sebebiyle önem taşıdığı kabul edilmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ), Gazi Üniversitesi (GÜ), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AİBÜ), Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ), Pamukkale Üniversitesi (PAÜ), Balıkesir Üniversitesi (BAÜN), Harran Üniversitesi (HÜ) ve Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) müzik eğitimi anabilim dallarındaki Orkestra/Oda müziği derslerinde, yaylı çalgı orkestrası ile çalışan öğretim elemanlarının görüşleri ile sınırlı tutulmuştur.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırmanın konusu ile ilgili literatür bilgisi taranarak araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Araştırma konusunu kapsayan kavramlar hakkında toplanan bilgiler, konu dahilinde düzenlenerek; gerekli görüldüğü ölçüde bu bölümde sunulmuştur.

2.1.1. Eğitim. Eğitim, ailede başlayıp okulda devam eden, bireyin toplum içindeki yerini ve standartlarını belirleyen, kültürlenme, yenilenme ve gelişme sürecidir. Eğitim-öğretim art arda kullanılan bir terim haline gelmiştir. Eğitim, öğretimi de içine alan bir kavramdır. Öğretim, öğretmenin planlı ve düzenli bilgi aktarımıdır. Öğretim; bireyde olumlu yönde değişiklikler meydana getirdiği zaman eğitim haline geçer ve eğitim gerçekleşmiş olur. Eğitim hayat boyu sürer ve eğitim seviyesi arttıkça bireyin yaşam kalitesi de artar. Alaylıoğlu ve Oğuzhan (1976) 'a göre eğitim, İnsan davranışında yetenek, kültür, kişilik ve bilgi bakımından belli gelişmeler sağlamak amacı ile yürütülen kazanım sürecidir.

Eğitim “kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan en etkili araç; bireyleri ve toplumları şekillendirme, değiştirme ve geliştirmede önemli ve etkili rol oynayan, doğumla başlayan ve yaşam boyu devam eden aktif bir süreçtir. Olumlu davranışın gerçekleşmediği durumlarda, eğitim amacına ulaşmamış demektir” (Yener, 2006, s.4).

Eğitim insan yaşantısında “Formal Eğitim” ve “İnformal Eğitim” olarak adlandırılmış şekilde karşımıza çıkmaktadır. Formal eğitim kendi içinde “örgün” ve yaygın” eğitim olarak ikiye ayrılmaktadır. Örgün eğitim, Milli Eğitimin temel amaçları doğrultusunda okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite, açık öğretim gibi kurumlarda kademeli ve düzenli olarak verilen eğitimidir. Yaygın eğitim ise özel kurslar, halk eğitim merkezleri, etüt merkezleri gibi belli bir yaş kriteri olmadan

bireyin amaç ve istekleri doğrultusunda yapılan eğitime verilen isimdir. Bireyin plansız, programsız olarak aile, arkadaş grubu, çevresel faktörler ve gözlemlerden doğarak kendiliğinden gelişen, belirli bir amaca hizmet etmeyen olumlu, olumsuz davranışları barındıran eğitim sürecine de informal eğitim denir (Bilir, 2018).

Türk milli eğitiminde, eğitim ve öğretim oluşumları; eğitim kurumlarını, okul ders programı ve ders kitaplarını, eğitim sisteminin işlevini, yapısını, kültürel ve toplumsal eğitim anlayışını, eğitimin genel ve milli amaçlarını kapsayan yapılarıdır (Türkmen, 2005). “Eğitim, bir davranış değiştirme sürecidir. Bireyleri ve toplumları bilinçlendirme, yönlendirme, değiştirme ve geliştirmede, en etkili süreçlerin başında eğitim gelir. Çağdaş eğitim; bilim, sanat ve teknik olarak adlandırılan üç genel konu alanını da kapsayan bir çerçevede düzenlenip gerçekleştirilmeye çalışılır” (Uçan, 1994, s.14).

Eğitimin niteliğini oluşturan durumlar aşağıdaki gibi özetlenmiştir;

1. Eğitim, eğitilen kişide istenilen davranışı oluşturma işidir.
2. İnsan bir yaşayışı ancak yaşayarak kazanabilmektedir.
3. Eğitilende oluşturulacak davranış önceden saptanan eğitim amaçlarına uygun olmak zorundadır.
4. İnsanda davranışın oluşturulabilmesi, planlanmış bir eğitim sürecinden geçmesine bağlıdır (Başaran, 1989, akt. Yener, 2006, s.3).

Eğitimde yeni yöntemlerin, tekniklerin geliştirilmesi, yeni bilgilerin eklenmesi eğitimin kalitesini ve niteliğini arttırmaktadır. Her geçen gün değişmekte ve gelişmekte olan çağın yeniliklerini takip ederek yeni yaklaşımların ve yöntemlerin kullanımı ile eğitim kalitesinin artırılması hedeflenmektedir. Çağdaş yaklaşımların, öğrenmeyi olumlu yönde yukarı taşıması sağlanmaktadır (Taşpınar, 2005). Bireylerin okullarda gördükleri planlı ve devamlı eğitim ile toplumun kültür seviyesi artar ve çağdaş eğitim düzeyine ulaşılır (Yener, 2006).

Çağdaş eğitim düzeyine ulaşan toplumlar, sanata daha fazla önem vermektedirler. Sanata ve sanatçıya önem veren toplumların eğitim kalitelerinin ve seviyelerinin de gelişmiş olduğu söylenebilir. Eğitim ve sanat birbiri ile doğru orantılı olarak yükseliş göstermektedir.

“Toplumların gerçek kişiliklerini bulmasında önemli bir yere sahip olan sanat; duygu, düşüncelerimizi şekillendirerek, güzellik unsuru içinde başkalarına iletmedir” (Yener, 2006, s.4). Sanat, günlük yaşamı etkili ve güzel kılmada büyük rol oynamaktadır. Bireyi ve toplumu aydınlatmakla beraber, eğitici bir işlev oluşturarak bireye estetiksel haz kazandırmaktadır (Bilen, 1995).

Estetik bilincinin bireye kazandırılması ve günlük yaşantısında bu bilincin verimli bir şekilde uygulanabilirliğinin sağlanması için sanat eğitimi gereklidir. Sanat eğitimi, “bireye kendi yaşantısı yoluyla, amaçlı olarak, belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da bireyin sanatsal davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir” (Uçan, 1996).

Özkut (2003, s.3), sanatın eğitimsel işlevlerinin bireye sağladığı yararları aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

1. Bireyin özgüven duygusunu geliştirir.
2. Zihinsel yetileriyle birlikte duygu yanını da geliştirir.
3. Estetik ve hızlı düşünme gücünü geliştirir.
4. Sanatçı, sanat eseri ve kendisi arasında bağ kurmasını sağlar.
5. Soyut kavramları algılamayı kolaylaştırır.
6. Bireyin çevresindeki olaylara objektif bakmasını sağlar.
7. Birey karşılaştığı problemleri daha rahat çözümler. Mantıklı sonuçlara varır.
8. Sahip olduğu yeteneklerinin ortaya çıkmasına olanak sağlar. Böylece birey ileride meslek seçiminde sağlıklı tercihlerde bulunur.
9. Duyan, düşünen, yaratan, kendisi ve çevresi ile diyaloga giren bireyler yetişir.
10. Bireyin, sanatın bir dalıyla uğraşarak bir üretici, sanatı izleyerek bir tüketici olarak içinde yaşadığı kültüre katkısını sağlar

Sanat denince aklımıza müzik, resim, heykel, grafik, fotoğraf, şiir gibi kavramlar gelmektedir. Günlük yaşantıda tüm bireylerin içinde bulunduğu, hayatında her zaman yer alan müzik, evrensel bir dil olma niteliği taşır.

2.1.2. Müzik ve müzik eğitimi. İnsan, toplumun bir parçasıdır ve diğer bireylerle sürekli bir iletişim, yardımlaşma, işbirliği, sosyalleşme içerisindedir. Sosyal çevre, günlük yaşam, çevresel olumlu-olumsuz faktörler insanı farklı arayışlara itmektir. Sevinçli, mutlu olduğu, iyi hissettiği zamanlarda ulaşılan duygu yoğunluğunu bir şekilde açığa çıkarmak, farklı boyutlarda da yaşamak isteyen insan; aynı şekilde üzüntülü, mutsuz olduğu, kötü hissettiği zamanlarda da bu enerjisini atmak ister. Bu duygu birikiminin dışa vurumu ile duygusal ve psikolojik olarak daha iyi konuma gelmenin en kolay yollarından biri de müziktir.

Eski çağlardan beri insan yaşamında bir öneme ve yere sahip olan, dönemin yapısı ve etkisi ile farklı şekilde nitelendirilen müzik hakkında birçok düşünürün, kendi dönemlerindeki görüşlerine çalışmasında yer veren Yener (2006, s.7), şöyle aktarmıştır:

“Müzik, gök ve toprak arasında bir uyumdur”. (Konfüçyüs)

“Müzik, evrensel bir dildir”. (Cottin)

“Müzik, bir sıra hoş duyguları seslerle anlatma sanatıdır”. (Kant)

“Müzik, insan duygularını ve olayları, bir amaç için ve bir düşünce çerçevesi içinde seslerle anlatan bir güzel sanattır”. (İlerici)

“Müzik, enerji, düzenlilik ve güzellikten oluşan bir bütündür”. (Sun)

“Müzik, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütündür.” (Uçan)

“Müzik, yerleşik yaşamı seçmiş insan topluluklarının, birliktelik bilincini törpüleyen, cilalayan, beraber yaşamının sevincini paylaştıran bir toplum sanatıdır”.

Müziği sadece bir kelime ile tanımlamak mümkün değildir. Bu tanımlar ve sayılmayan birçok özelliği ile müzik, geniş çerçevede tanımlamaların hepsini kapsar. Müzik, ulusal bilincin kazandırılması, aynı ezgiler etrafında toplayıcılığı ile birlik ve beraberliğin sağlanmasında öncüdür (Yener, 2006). Müzik olgusu insan yaşamında, duygusal hareketlerin dışa aktarımına, duygular arası geçişe, melodi ve sözlerle kendini ifade edebilmeye, içinde bulunulan ruh hali ve söylemek istediklerini dışa aktarma, paylaşımında bulunmaya olanak sağlayan bir parça haline gelmiştir. Bireyin yaşantısının her aşamasında müziğe rastlanmaktadır.

Öz (2001, s.94) 'e göre müzik; “bir tını, orkestra, tınların dengesi olayıdır. Oda müziği ise, küçük çalgı topluluğu ile az dinleyici kapasiteli salonlarda icra edilir. 17.

yüzyıl Fransa saraylarında verilen konserlerden kaynaklanan bir terimdir. Bir ders olarak Orkestra/Oda müziği eğitimi, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanan programlarda; Oda Müziği/Talebe Orkestrası, Toplu Çalgı Çalışmaları ve Orkestra, Birlikte Seslendirme, Seçmeli Müzik Özel Alanları gibi çeşitli adlar altında Müzik Eğitimi Programları içinde yer almıştır.”

Bireylerin sağlıklı iletişim kurabilme, çevreyle uyum sağlayabilme, empati becerisi kazanabilme davranışlarına kazanım sağlayan etmenler bulunmaktadır. Bu etmenler içinde müzikle ilgilenme de yer almaktadır. Sanat eğitimi yöntemlerinden biri olan müzik; zihinsel süreçlerin ifadesi olarak tanımlanmaktadır. Müzik eğitiminin kişilik gelişiminde büyük rol oynadığı, bireyin duygusal davranışlarını, dikkat, refleks ve gözlem kabiliyetlerini etkilediği, yaratıcı düşünme, algılama, iletişim becerilerini kuvvetlendirme konularında bireye katkı sağladığı söylenmektedir (Köksal, 2000).

Türkiye’de örgün müzik eğitiminin, Osmanlı İmparatorluk döneminin ilk evrelerine kadar uzana bir geçmişi vardır. “Ondokuzuncu yüzyılın ortalarından itibaren hızlı bir oluşum evresine giren yeni eğitim sistemi ile birlikte dünyasal müzik eğitimi daha çok önem kazanmıştır” (Uçan 2005, s.177). 1869 yılında yürürlüğe giren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi (Genel Eğitim Tüzüğü) ile ortaokul ve öğretmen okulları programlarında müzik derslerine yer vermeye başlanmıştır. Cumhuriyet dönemindeki örgün müzik eğitimi, imparatorluk döneminde sağlanmış olan sınırlı birikimle birlikte, Ziya Gökalp ve Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün görüşleri ile hızlı bir değişim ve gelişim göstermiştir (Uçan, 2005, s.178).

Atatürk, Türk müziğinin evrensel müzikte yerini alabilmesi için müzik kültürümüz ile ilgili aşağıdaki sözleri dile getirmiştir:

Türk toplumu büyük, hızlı ve köklü bir değişim içindedir. “Osmanlı müziği” Türk Cumhuriyetindeki bu büyük değişimleri dile getirebilecek (terennüm edebilecek) güçte değildir. Bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, müzikte değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir. Bize yeni bir müzik gereklidir. Bu müzik, özünü halk müziğinden alan çoksesli müzik olacaktır. Ulusal ince duyguları düşünceleri anlatan yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları bir gün (an) önce genel son müzik kurallarına göre işlemek gerekir. Türk ulusal müziği anca bu yolla yükselebilir, evrensel müzikte yerini alabilir (Uçan, 1994, akt. Türkmen, 2005, s.41).

Ziya Gökalp de kültürel değerlerimizden hareketle evrensel değerler ile beraber oluşturulan bir kültür anlayışının kabullenilmesi gerektiğini ifade etmiştir (Çeliktaş, 2014). Gökalp’in, Atatürk’ü destekler nitelikte dile getirdiği sözleri aşağıdaki gibidir:

Türk toplumu şu 3 tür müzikle karşı karşıyadır: Doğu müziği, Batı müziği ve (Türk) Halk müziği. Bunlardan Doğu müziği eski uygarlığımızın, Halk müziği kültürümüzün, Batı müziği yeni uygarlığımızın müzikleridir. Ulusal müziğimiz, ülkemizdeki halk müziği ile batı müziğinin kaynaşmasından (imtizacından) doğacaktır. Halk müziğimizin bize verdiği ezgileri toplar ve batı müziği yöntemiyle armonize edersek hem ulusal, hem de Avrupalı (çağdaş) bir müziğe sahip oluruz (Uçan, 1994, akt. Türkmen, 2005, s.44).

Müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla 1924 yılında Ankara’da kurulan Musiki Muallim Mektebi çalışmaları 1925 yılında sonuçlanmıştır. “Ayrıca 1942-1947 yıllarında etkinlik gösteren Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü Güzel Sanatlar Kolu’nda da müzik öğretmeni yetiştirmeye yönelik program hazırlama çalışmaları yapıldığı bilinmektedir” (Uçan, 1997, s.76). “Zeki Üngör’ün yönetiminde bulunduğu okulda, öğretim faaliyetlerini ilk yıllarda genel olarak bando ve orkestra üyeleri yürütürken, ilerleyen zamanda okulun öğretim kadrosu oldukça güçlenmiştir” (Çelikleş, 2014, s.15).

Müzik eğitimi: genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olarak kendi içinde dallara ayrılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı müfredatınca okullarda verilen müzik eğitimi ‘genel müzik eğitimi’ kapsamına girmektedir. Ülkemizde devlet okullarında müzik derslerini 1,2,3 ve 4. sınıflarda sınıf öğretmenleri, 5,6,7 ve 8. sınıflarda müzik öğretmenleri yürütmektedir (Özişler, 2018).

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Güzel Sanatlar Liseleri’nin Müzik Bölümleri ve Yüksek Öğretim Kurumlarına bağlı olarak Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Devlet Konservatuarları ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümleri yer almaktadır. Güzel Sanatlar Liseleri’nin amaçları arasında müzik öğretmeni yetiştiren kurumlara öğrenci hazırlamak olduğu söylenebilir. Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Bölümlerinde eğitim görmek isteyen öğrenciler özel yetenek sınavında başarılı olarak eğitimlerine başlayabilmektedirler.

Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümlerinde Müziksel İşitme, Okuma ve Yazma, Piyano, Bireysel Çalgı, Koro, Orkestra, Bireysel Ses Eğitimi gibi alan derslerinin yanı sıra temel liselerde yer alan genel kültür dersleri de bulunmaktadır. Aynı alanda ilerlemek isteyen öğrenciler liseden mezun olduktan sonra Eğitim Fakültesi Müzik

Eğitimi Anabilim Dalı, Güzel Sanatlar Fakültelerinin Müzik Bölümleri veya Devlet Konservatuvarlarını tercih edebilmektedirler.

2.1.3. Müzik eğitimi anabilim dalı. Türkiye Cumhuriyeti'nde müzik ğretmeni yetiştiren ilk kurum, cumhuriyetin ilanından sonra 1924'te kurulan Musiki Muallim Mektebidir. 1938-1939 yılından itibaren Gazi Orta Muallim Mektebine aktarılmış ve Gazi Orta ğretmen ve Terbiye Enstitüsü Müzik şubesi adını almıştır. Musiki Muallim Mektebi müzik eğitimciliğinin başlamasında büyük önem taşımakta, müzik eğitmcileri için milat kabul edilmektedir (Bozkaya, 2001).

“Musiki Muallim Mektebinin sanatçı yetiştiren bir kuruma dönüşmesi üzerine, müzik ğretmeni yetiştirme içi 1937–1938 eğitim yılında Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsünde açılan Müzik şubesinde yrtlmeye başlanmış; ardından ayrıca 1942-1947 yılları arasında etkinlik gösteren Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünün Güzel Sanatlar Kolunda da müzik eğitimcisi yetiştirme denemesinde bulunulmuştur” (Bozkaya, 2001; Uçan, 1996, akt. elikaş, 2014, s.15)

Müzik ğretmeni yetiştiren kurumlar 1982 yılından 1998 yılına kadar, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünün hazırladığı müzik ğretmeni yetiştirme programını kendilerine model olarak almış ve her biri kendi oluşturdukları programlarla eğitimlerini devam ettirmişlerdir. 1998 yılında ise, Eğitim Fakültelerindeki yeniden yapılanma çalışmaları ile müzik ğretmenliği programı aynı çatı altında toplanarak merkezi bir eğitim programı oluşturulmuştur (zeke, 2003).

“Yüksek ğretim sistemi içinde önemli bir yere sahip olan üniversitelerin eğitim fakültelerinde, Yükseköğretim Yürütme Kurulu'nun 04.11.1997 tarih ve 97.39.2761 sayılı kararı ile yeniden yapılanma süreci başlatılmış ve bu çerçevede 1998-1999 eğitim ğretim yılından itibaren yeniden düzenlenen ğretmen yetiştirme programları uygulanmaya konmuştur. Yeniden yapılandırma ve düzenleme alışmaları, Dünya Bankası işbirliği ve kredisi ile yürütülen Milli Eğitimi Geliştirme Projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir” (Varış, 2007, s.22).

Yeniden yapılandırma çalışmaları kapsamında 1998 yılında, müzik eğitimi ve resim iş eğitimi bölümleri, eğitim fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü adını altında birleştirilmiştir. Müzik ğretmenleri bu yıldan itibaren, Eğitim Fakültesi Güzel

Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında eğitim görmeye ve yetiştirilmeye başlanmıştır (YÖK, 1998).

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlıdır ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı adıyla eğitimlerine devam etmektedirler. Ülkemize 26 üniversitenin Eğitim Fakültesinde Müzik Eğitimi Anabilim Dalı bulunmaktadır. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı programlarında alan eğitimi olarak, batı müziği teori ve uygulaması, müzik kültürü, piyano eğitimi, bireysel çalgı eğitimi, ses eğitimi, armoni ve eşikleme, çoksesli koro, Türk Halk Müziği korosu, Türk Sanat Müziği korosu, orff çalgıları, bağlama eğitimi, gitar eğitimi, orkestra/oda müziği eğitimi dersleri yürütülmektedir (YÖK, 2018). Orkestra/Oda Müziği dersinin temel yapısını yaylı çalgı grupları (keman, viyola, viyolonsel, kontrabas) oluşturmaktadır.

Öz (2001, s.96) 'e göre, "Yaylı çalgılar, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda yapılan eğitim içinde etkili ve önemli bir yer alarak Orkestra/Oda müziği eğitiminde ve etkinliklerinde temel oluşturmuştur. Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda verilen çalgı eğitimi içinde ağırlıklı olarak kullanılan keman, viyola, viyolonsel ve bu kurumların bazılarında daha sonra katılan kontrbas eğitimi alan öğrenciler, bir çalgı çalmanın verdiği haz ve özgüvenle, bireysel çalışmalarının yanısıra Orkestra/Oda müziği eğitimi içinde birlikte çalma-seslendirme yoluyla müzikalitelelerini, birlikte çalma becerilerini geliştirmektedirler. Dolayısıyla aldıkları müzik eğitimi sonucunda edindikleri birikimlerle, meslek yaşamlarında da müzik sevgisini ve beğenisini yükselten bireyler yetiştirmeleri beklenmektedir."

Geçmişten günümüze kadar Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yer alan toplu çalgı eğitimi ve Orkestra/oda müziği derslerinin programlardaki dağılımları ve haftalık ders saatlerinin yıllara göre dağılımları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1.

1983-2019 Yılları Arasında Müzik Eğitimi Programlarında Orkestra Dersi Haftalık Ders Saati Dağılımları

Yıl	Ders Adı	5. Yarıyıl Ders Saati	6. Yarıyıl Ders Saati	7. Yarıyıl Ders Saati	8. Yarıyıl Ders Saati
1983-84	Orkestra I,I,III,IV	2+2	2+2	2+2	2+2
	Müzik Toplulukları Yönetimi I,II			2	2
1998-99	Orkestra/Oda Müziği I,II,III	2+2	2+2	2+2	
	Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi				1+2
2006-07	Orkestra/Oda Müziği I,II,III	1+2	1+2	1+2	
	Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi				1+2
2018-19	Orkestra/Oda Müziği I,II,III,IV	1+2	1+2	1+2	1+2

YÖK (2007) “Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)” ve YÖK (2018) “Müzik Öğretmenliği Lisans Programı” kılavuzları incelenerek oluşturulan Tablo 1 incelendiğinde, orkestra dersinin 1983-1984 yılı haftalık ders saatlerinin 5,6,7 ve 8.yarıyılıda 4’er saat olduğu, 7 ve 8.yarıyılıda Müzik Toplulukları Yönetimi dersinin 2’şer saat programa eklendiği, 1998-1999 yılı haftalık ders saatlerinin Orkestra/Oda Müziği dersi adıyla 5,6 ve 7.yarıyılıda 4’er saat olduğu 8.yarıyılıda Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi dersi adı ile programda 3 saat yer verildiği, 2006-2007 haftalık ders saatlerinin Orkestra/Oda Müziği dersi adıyla 5,6 ve 7.yarıyılıda programda 3’er saat, 8.yarıyılıda ise Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi adıyla programda 3 saat yer verildiği ve 2018-2019 haftalık ders saatlerinin Orkestra/Oda Müziği adıyla 5,6,7 ve 8.yarıyılıda 3’er saat programda yer verildiği görülmektedir. 1983-1984 yılı haftalık ders saatlerinde orkestra dersine ek olarak 7 ve 8.yarıyılıda Müzik Toplulukları Yönetimi dersinin olduğu, 1998-1999 yılı haftalık

ders saati programından itibaren bu dersin kaldırılarak Orkestra/Oda Müziği ve Yönetimi adıyla 8.yarıyılıda programa alındığı, 2018-2019 haftalık ders saati programında ise Orkestra/Oda Müziği adıyla 5,6,7 ve 8.yarıyılıda programda yer aldığı ve orkestra ders saatinin yıldan yıla giderek azaldığı görülmektedir.

Tabloya ek olarak 1983-1984 yılı haftalık ders saatlerinde III. ve IV. yarıyılıda Toplu Çalma I-II dersi programda yer almaktadır. IV. yarıyıldan itibaren programda yer verilen Orkestra dersinin ise anaçalgısı Piyano ve Şan olmayan öğrencilere açıldığı bilgilendirmesi yapılmıştır.

2.1.4. Orkestra. Orkestra; yaylı, üflemeli, vurmali, telli tüm çalgıların bulunabileceği bir çalgı topluluğudur. Orkestralar büyüklüklerine, türlerine ve çalgı zenginliğine göre Yaylı Çalgılar Orkestrası, Üflemeli Çalgılar Orkestrası, Oda Orkestrası, Opera Orkestrası, Senfoni Orkestrası, Filarmoni Orkestrası olarak adlandırılmaktadırlar.

Orkestra, eşlik ve beraber çalma olgusudur. Kavram olarak insan sesine eşlik etmekten doğmuştur. Zamanla önemi artan çalgısal müzik başka bir boyut kazanarak solistlerin, bir çalgı veya çalgı grubu konumuna gelmesini sağlamıştır. Orkestralar tek bir çalgıya veya sese eşlik edilebildiği gibi, kendi içindeki bir grubun çaldığı ezgiye de eşlik etmektedirler (Say, 2002).

Say (2002, s.401) Müzik Sözlüğü kitabında orkestra tarihini şöyle tanımlamıştır:

“Gerçek anlamıyla orkestra, 400 yıllık bir geçmişe sahiptir. İlk orkestralar opera sanatında kullanılmış, onun ilk örneği ise İtalyan besteci Monteverdi'nin 1607 yılında sahnelenen “Orfeo ”operasında kullanılmıştır. Bu orkestrada yer alan 36 çalgının 20 si yaylıydı; ötekiler, 2 klavye, 2 lavta, 4 trombon, 2 org, 1 arp, 1 regal, 2 kornet, 1 flageolet, 1 boru şeklinde dağılıyordu. 17. yy. orkestralarının en tanınmış, Fransa kralı 14. Louis'nin kurduğu 'Les vingt-quatre violons du Roy' dur. Yaylı çalgılardan oluşan bu saray orkestrasında kimi zaman üflemeli çalgılar da kullanılıyordu”

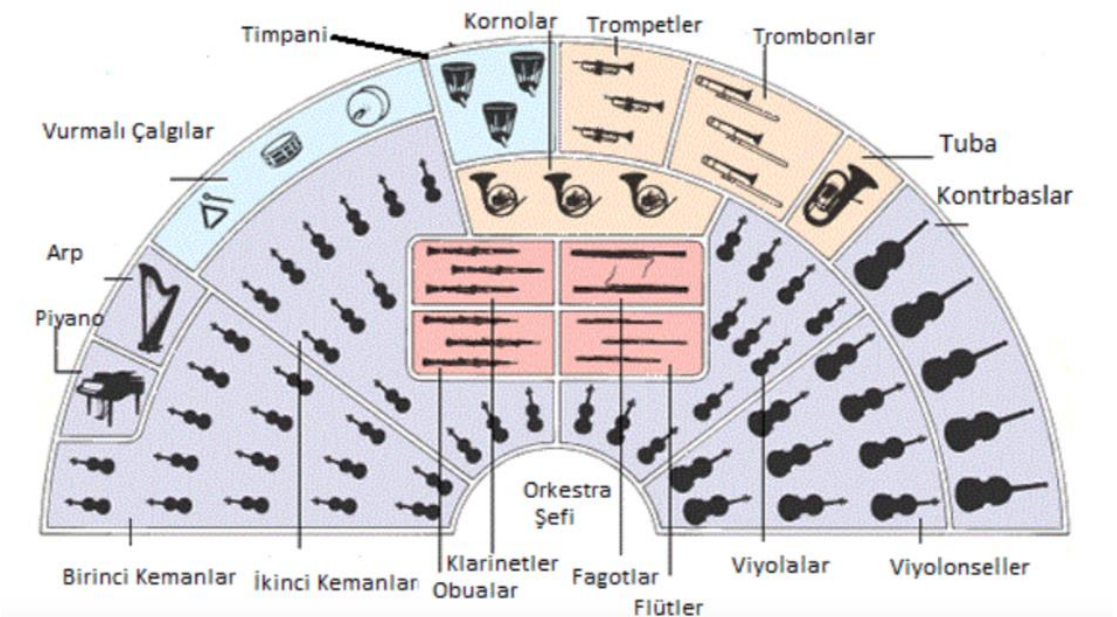
“Orkestra terimi, 1664 yılındaki Molière temsillerinde sahne önünde bulunan alanı ifade etmek için kullanılmış, 17. yüzyılın ilk yarısında operalarda çalgı topluluğunun benzer formda bir bölümde konumlanması dolayısıyla, çalgıcılar ‘orchestra’ adıyla anılmaya başlanmıştır” (Akkaya, 2012, s.3). “Orkestra terimi Yunanca orchestra

‘dans alanı’ sözcüğünden ortaya çıkmıştır. Antik yunan tiyatrolarında sahne ile seyirciler arasında yer alan, koro ile çalgıcı ya da dansçıların kullandığı bu alan, benzer yönleriyle 17. yüzyılın başlarında sahnelenen ilk operaların orkestralarına da ayrılmış, çalgı sanatçılarından oluşan topluluğa bu nedenle orkestra denmiştir” (Varış, 2007, s.23).

17. Yüzyıl, çalgıların değişim ve gelişim gösterdiği, özel yapılarındaki şekillenmelere olanak buldukları bir yıldır. Enstrümanlardaki bu değişim, orkestralamanın doğuşunu sağlamıştır (Say, 1994).

“1752 yılında Alman flütist ve besteci Johann Joachim Quantz’ın oda müziği ve büyük çalgı toplulukları arasındaki ayrımı belirtmek üzere bu terime başvurması ile orkestra terimi bugünkü anlamıyla kullanılmaya başlanmıştır” (Akkaya, 2012, s.3).

Ülkemizde kurulan ilk senfoni orkestrası Muzıka-i Hümayun’dur. Cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında Riyaset-i Cumhur Senfoni Orkestrası adını, 1957 yılında çıkarılan Teşkilat Kanunu ile bugünkü ismi olan Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası adını almıştır. Orkestranın en temel öğelerinin başında repertuar gelmektedir. Bir orkestranın müzikal düzeyini belirleyen başlıca unsur olan repertuar her toplulukta farklılık göstermekle birlikte, repertuar oluşumu etkinliğin amacına, zamanına, niteliğine ve durumuna bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

Şekil 1. Senfoni Orkestrası Oturma Düzeni (Karcıoğlu, 2011, s.41)

2.1.5. Repertuvar. Fransızca kökenli bir kelime olan repertuvar; (repertoire) sahne sanatlarında, müzik ve tiyatrodaki kullanılmaktadır. Müzikte ‘Dağarcık’ olarak da adlandırılır (TDK, 2019). Bir derste, etkinlikte veya konserde seslendirilecek olan eserler listesidir. Bireysel, koro veya orkestra olarak provası alınan parçalar ve eserler, eksiksiz hale geldiğinde repertuvara alınır. Konser, etkinlik vb. esnasında repertuvarda olan parçalar dışında başka bir parça çalınmamaktadır.

“Repertuvar içeriği şöyle tanımlanmıştır: Toplu çalma, müzik eğitimi yoluyla kazandırılması beklenen bir beceridir. Özellikle Klasik Batı Müziği çoksesli yapısından ötürü, geleneğinde birlikte seslendirmeyi içerir. Orkestra; birlikte seslendirmenin en çok çalgı içeren, en geniş organizasyonudur. Çok çalgı dolayısıyla çok müzisyeni kapsar ve bu da uyumu zorlaştırıcı bir durumdur. Bu nedenle birlikte seslendirme, bireysel icra becerilerinden farklı beceriler geliştirmeyi gerektirir. Dolayısıyla Batı Müziği Çalgı Toplulukları dersi Güzel Sanatlar Lisesi programında önem teşkil etmektedir” (Dağdeviren, 2015, s.28).

Reynolds (2000) repertuvar seçiminin zorlu bir süreç olduğunu söyleyerek, zorluğun sadece belirli bir parçayı seçmekle kalmadığını; bu seçimi yaparken hangi parçaların seçilemeyeceğini belirlemek olduğu görüşünü savunmuştur.

2.2. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili, araştırmaya yardımcı olacak ve geliştirecek, araştırma içinde faydalanılmış bilimsel yayınlara (tez, makale, bildiri, araştırma yazısı vb.) yer verilmiştir.

2.2.1. Yurtiçi araştırmalar. İlke BORAN (1999) “İlhan Usmanbaş ve Cengiz Tanç’ın Orkestra Yapıtlarında Tını Özellikleri” başlıklı yüksek lisans tezinde, Cumhuriyet dönemi bestecilerinden İlhan Usmanbaş ve Cengiz Tanç’ın orkestra yapıtlarının tını ve doku özelliklerini incelemiştir. Bestecilerin yapıtlarında özerk stillerle ortak tınısal özelliklerin kullanıldığı ve bu stillerin işlenişindeki farklılıkları ile Usmanbaş ve Tanç’ın özgünlüklerini ortaya koyduklarını vurgulamıştır. Usmanbaş’ın eserinin detaylı incelemesinde, ses gruplarını oluşturan seslerin yatay ve dikey kullanımları ile tınısal hareketin sağlandığı; Tanç’ın eserinde ise, kütleli glissando, dalgalı vibrato gibi kavramların eserin tını öğeleri arasında yer aldığı

sonuçlarına ulaşmıştır. Usmanbaş ve Tanç'ın yapıtlarındaki bu tınısal öğelerin, Türkiye'de çağdaş çoksesli müziğe yeni kavramlar kazandırarak, çağdaş batı müziği ile paralel şekilde ilerleme kaydetmesi ve sonraki nesillere aktarılması bakımından önemli rol oynadığını belirtmiştir.

Nesrin BİBER ÖZ (2001) "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitiminde Yaylı Çalgıların Yeri ve Önemi" başlıklı makalesinde çalgı eğitiminin müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki yeri ve önemini, Orkestra/Oda müziği eğitimi aracılığı ile ortaya çıkan ürünlerin etkinlikler yoluyla dinleyiciyle buluşturulmasında yaylı çalgıların müzik eğitimindeki önemini vurgulamayı amaçlamıştır. Araştırmada literatür tarama modeli uygulamıştır. Araştırma neticesinde Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği eğitiminde mekan, teknik donanım, araç-gereç ve repertuvar eksikliklerinin olduğu, çalgı eğitimi olmadan müzik eğitimi yapılamayacağı, çalgı eğitiminin; öğrencilerin sosyal çevresi ile etkileşimini yoğunlaştırdığı ve daha sağlıklı ilişkiler kurmasını sağladığı sonuçlarına ulaşmıştır. Orkestrada çalgı türleri yönünden grup oluşumuna özen gösterilmesi, repertuvar genişletme yolları aranması, çalışma ortamlarının uygun hale getirilmesi, yapılan çalışmaların dinleyiciyle buluşturularak, beraber müzik yapma becerisinin geliştirilmesi gerektiği önerilerinde bulunmuştur.

Uğur TÜRKMEN (2005) "Mesleki Müzik Okullarındaki Orkestra Derslerinde Orkestra Düzenlemeleri Yapılmış Halk Ezgilerinin Kullanılabilirliğine Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Tutumları" başlıklı doktora tezinde mesleki müzik okullarındaki orkestra derslerinde orkestra düzenlemeleri yapılmış halk ezgilerinin kullanılabilirliğine yönelik öğretmen ve öğrenci tutumlarını araştırmıştır. Araştırmasında halk ezgilerinin düzenlemelerine yönelik çalışması bulunan 22 isme ulaşıldığı, düzenlemelerde en fazla Hüseyini, Hicaz, Rast, Kürdi makamlarının tercih edildiği, orkestra öğretmenlerinin orkestra düzenlemesi yapılmış halk ezgilerine büyük ölçüde yer verdikleri, orkestra düzenlemesi yapılmış halk ezgileri dağarcığının kısmen yeterli bulunduğu öğretmenlerin halk ezgileri orkestra düzenlemeleri üzerine çalışması bulunan bestecilerden en çok Erdal TUĞCULAR'ı tanıdığı ve konser etkinliklerinde seslendirilen orkestra düzenlemesi yapılmış halk ezgilerinin halkın beğenisini kazandığı sonuçlarına ulaşmıştır. Anket ve görüşme tekniği uygulayarak ulaştığı veriler doğrultusunda öğrencilerin halk ezgileri düzenlemelerine yönelik

çalışmalar yapmaya özendirilmesi, Türk Halk Müziği düzenlemelerinde Türk halk çalgıları kullanımının yaygınlaştırılması gerektiği, halk ezgileri orkestra düzenlemelerinin yaygınlaştırılması gerektiği, yapılan çalışmaların müzik eğitimcileri tarafından değerlendirilmesi ve eserlere konserlerde yer verilmesi gerektiği önerilerinde bulunmuştur.

Ömer YÖNDEM (2007) “Orkestra Provalarında Zaman Faktörü” başlıklı makalesinde birçok iş kolunda zamanın doğru ve verimli kullanılmasının önemli olduğunu vurgulayarak orkestra provalarında da zamanın doğru kullanılmasının performansı olumlu yönde etkilediğini söylemiş ve zamanın nasıl verimli kullanılabileceğini incelemiştir. Provaların zihnin açık ve dinç olduğu günün erken saatinde yapılmasının verimi arttıracığı, eserlerin provadan önce bireysel olarak çalışılmasının ve notasyonlardaki teknik ve müzikal değişimlerin işaretlenerek dağıtılmasının, orkestra şefinin prova başlangıcında provada izlenecek yolu, eser sırasını ve eserlerle ilgili teknik bilgileri kısaca vermesinin provada zaman kazandıracığı önerilerinde bulunmuş, bu faktörler uygulanmadığı ve provaların doğru zamanlarda yapılmadığı durumlarda performans kalitesinin olumsuz yönde etkilendiği sonuçlarına ulaşmıştır.

Rıza AKYÜREK (2009) “Müzik Eğitimcisi Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitimi ve Orkestra Yapılanmalarının İncelenmesi” başlıklı doktora tezinde müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlarda Orkestra/Oda müziği eğitiminde dersin amaçlarını ve orkestra yapılanmalarındaki mevcut durumu saptayarak, ders içeriğini, dersin teknik kazanımlarını, bireysel çalgı performansına etkilerini ve bireyin gelecekteki meslek hayatına sağlayacağı katkıyı, öğretim elemanlarının dersin planlanması, uygulanması ve değerlendirmesi ile ilgili karşılaştıkları sorunlarla ilgili sonuçları incelemiştir. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemlerini kullanmış, Orkestra/Oda müziği dersini yürütmekte olan öğretim elemanlarıyla yapılandırılmış görüşme gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda durum değerlendirmesi gerçekleştirmiş, Orkestra/Oda müziği dersi tanımının genel amaçlarının tespit edilip planlanması ve plana uygun uygulama gerçekleştirilmesi, bireysel çalgı eğitimi seviyesinin artırılması, bireysel çalgı ve Orkestra/Oda müziği eğitimcilerinin işbirliği halinde olması, eser seçimi ve çalışmaların sistematik biçimde yürütülmesi, müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlarda fiziki şartların toplu çalmaya uygun hale

getirilmesi, Orkestra/Oda Müziği ve Orkestra Yapılanmalarına ilişkin farklı bölgelerde bilimsel çalışmaların uygulanıp, örnekte genişletilmesi ve yeni bulgular ortaya çıkarılması, birlikte müzik yapmanın önemini bilmesi, Orkestra/Oda müziği etkinliklerinin desteklenmesi ve ders saatinin artırılması gerektiği yönünde önerilerde bulunmuştur.

İlke KARCILIOĞLU (2011) “18. Yüzyıl Standart Orkestra Çalgılarının 20.Yüzyılda Genişletilmiş Çalgı Teknikleriyle Kullanımı” başlıklı sanatta yeterlilik tezinde 18.yy klasik dönem orkestrası çalgılarının yapısal ve teknik gelişimlerini, 1950 sonrası çalgı teknikleri notasyonlarının genişletilmesini incelemiştir. 20.yüzyılın getirmiş olduğu değişiklikler, yenilikler ve buluşların geçmiş dönemlerden daha fazla olduğundan dolayı 20.yüzyılın müzik tarihinin en zengin çağı olduğunu belirtmiştir. Araştırmasında tarama-değerlendirme modelini kullanmıştır. Buluşların yeni bir teknik mi yoksa efekt mi olduğu konusunda hala tartışmaların sürdüğü, genişletilmiş çalgı tekniklerinin bazılarının eski çalış tekniklerinin varyasyonu olduğu ve günümüzde modasının geçerek birçok bestecinin geleneksel çalış ve notalama şekline dönüş yaptığı sonuçlarını elde etmiştir. Ancak genişletilmiş çalgı teknikleri ve notasyonunun her ne kadar modası geçse de bırakmış olduğu izlerin ve gelişimlerin geleneksel çalış teknikleri ve notasyonu yanında yerini bulduğu, böylece tekniklerin evrimini tamamlayarak zenginleştiği ve bestecilerin ses dünyasının zenginleşmesi bakımından yararlı olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Elif AKKAYA (2012) “Orkestral Viyola Repertuarı İçin Çalışma Kılavuzu” başlıklı sanatta yeterlilik tezinde orkestra eserlerinin tüm çalgılar için geliştirici olduğu, temel-teknik ve müzikal zorlukları kapsadığı, solo eserler kadar teknik kazanımları içerdiği konularından söz etmektedir. Zor pasajları barındıran orkestra partilerinin özenli şekilde çalışıldığında, bireysel çalgı performansını da olumlu yönde etkileyeceğinden bahsetmiştir. Viyolanın orkestraya girişi ve gelişimini; bestecilerin orkestral yapıtları arasından viyola çalgısı için seçtiği bölümlerin zorluk derecelerini teknik ve müzikal yönden incelemiştir. Seçip incelediği bölümler üzerinde yay kullanımı, parmak numaraları ve yoruma yönelik çalışma stili ve önerilerde bulunmuştur. Orkestral repertuarın ileri düzeyde öğrenilmesi gerekliliği ve önemini vurgulamıştır.

Şebnem YILDIRIM ORHAN ve Burcu EVREN TUNCA (2014) “Türkiye’de Oda Müziği Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tezleri” başlıklı makalesinde, Türkiye’de 1987-2012 yılları arasında oda müziği alanında yapılan lisansüstü tezleri tespit etmeyi ve tezlerin başlıkları ve konularına göre dağılımlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmış, enstitülerine, yılına ve üniversiteye göre tezlerin dağılımları incelenmiştir. Yeni yapılacak tezlerin adlarının iyi düşünülmesi, konu başlığı, özet ve içerik uyumuna dikkat edilmesi, araştırmaların herkese açık, ulaşılabilir hale getirilmesi, eski tezlerin Pdf formatına dönüştürülerek ulaşılabilirliğinin sağlanması gerektiği ve ilgili araştırmacıların üzerinde çalışabileceği konular hakkında önerilerinde bulunmuştur. Türkiye’de 1987-2012 yılları arasında oda müziği alanında yapılmış lisansüstü tezlerin büyük bölümünün sosyal bilimler enstitüsünde (%88) yapıldığı, oda müziği araştırmalarının en çok Mimar Sinan Üniversitesi’nde (%50) yapıldığı, ilgili araştırmaların en fazla yüksek lisans tezi konusu (%77) olduğu, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1996, 1997, 1999, 2000 ve 2012 yıllarında oda müziği alanında lisansüstü tez yapılmadığı, araştırma kapsamındaki tezlerin %24’üne erişim olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Turan SAĞER, Arda EDEN ve Orhan ŞALLIEL (2014) “Müzik Eğitiminde Uzaktan Eğitim ve Orkestra Uygulamaları” başlıklı makalesinde Malatya İnönü Üniversitesi, müzik eğitimi doktora ve yüksek lisans öğrencilerinden oluşturulan oda orkestrası ile şef Orhan ŞALLIEL yönetiminde gerçekleştirilmesi planlanan bir konser etkinliğinin provalarına, Skype üzerinden gerçek zamanlı olarak görsel-işitsel telekonferans ile katıldığı, orkestra elemanlarına provalar sırasındaki tecrübelerine yönelik uyguladıkları anketi incelemiştir. Araştırma anketine verilen cevaplar incelenmiş ve orkestra üyelerinin görüşleri doğrultusunda uygulamanın %90 verimli olduğu, bu tür uygulamaların büyük şehirlere uzak olan taşra üniversitelerinde uygulanmasının faydalı olacağı ve performans ve teorik derslerde uzaktan eğitimin faydalı olacağı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Pınar DAĞDEVİREN (2015) “Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Repertuarına Yönelik Sorunların İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde ‘Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Çalgı Toplulukları’ dersinin öğretim programının yapısı ve uygulanmasına ilişkin mevcut durumu saptayarak,

bulgularla durum değerlendirmesi gerçekleştirmeyi, derslerde çalışılan eserlerin çeşitliliğini arttırmayı, Güzel Sanatlar Liseleri için repertuvar havuzu oluşturmayı ve dersin daha işlevsel hale gelmesine katkı sağlamayı amaçlamıştır. Kaynak taraması yaparak konu ile ilgili kaynakları saptamış, veri toplama aracı olarak da ‘Görüşme Yöntemi’ni telefon, e-mail, bilgisayar iletişim araçlarını kullanarak gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda ‘Batı Müziği algı Toplulukları’ dersine yönelik kaynakların çoğaltılması, ders saatinin arttırılması, okullar arasında işbirliği yapılarak seslendirilen repertuvarların paylaşılması gerektiği, repertuvar havuzu oluşturmak için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Güzel Sanatlar Liselerinde Orkestra dersine giren retmenlerle hizmet içi eğitim çalışması uygulanabileceği önerilerinde bulunmuştur.

Evren BİLGENOğLU (2016) “Orkestrada alma Sanatı: Konservatuvar Viyola Bölümü Lisans ğrencilerine Yönelik Bir alışma” başlıklı makalesinde konservatuvar viyola branşı lisans ğrencilerinin, gelecekte en olası meslek alanı olan orkestra viyola yesi olmaya nasıl layıkıyla hazırlanabilmelerini ve orkestra üyesinde bulunması gereken özellikleri saptayarak, nasıl profesyonel orkestra yesi olarak yetiştirilebileceğini incelemeyi amaçlamıştır. Karşılaşılan zorlukları ana başlıklar halinde sıralayarak profesyonel orkestra üyesinin çalışmaya, eserler hakkında bilgi sahibi olarak gelmesi ve partisini alarak gelmesi, zorlu pasajlarda oturuş düzenini bozmadan kendini kontrol edebilmesi ve gözlemleyebilmesi, orkestra şefini takip etmesi, eserin yazıldığı dönemi ve stilistik özelliklerini inceleyerek bilmesi gerektiği önerilerinde bulunmuş; prova başında şefi takip ve grup beraberliğini sağlayarak oturuş düzenleri iyi ayarlansa bile bütün prova boyunca oturuşlarını kontrol edemedikleri, sonorite ve artikülasyon konularında orkestrayı ve repertuvarı tanıdıkça uyum sağladıkları, bir orkestra eserinin deşifresinde diğer grupların viyolaya küçük oranda katkıda buldukları ve öğrencilerin konserde seslendirilecek eserleri yeteri kadar dinlemeyerek, detaylı olarak tanımaya zaman ayırmadıkları sonuçlarına ulaşmıştır.

H. Seval KÖSE ve M. Can ÇİFTÇİBAŞI (2016) “Koro Ve Orkestra /Oda Müziğinde Seslendirme/Yorumlama Başarım Gücü zerine Program Odaklı Bir İnceleme” başlıklı makalelerinde, ğrencilerin Koro ve Orkestra/Oda müziği gruplarında başarıyla yer alma, ses veya çalgısıyla seslendirme/yorumlama, başarıya katkıda

bulunma ve uygulanan görüşme formları doğrultusunda başarılarının ders tutumlarına etkisi incelenmiştir. Nitel araştırma modeli kullanılmış ve araştırma verileri döküman analizi ve nitel görüşme ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, Koro ve Orkestra/Oda müziği dersleri hedef davranışlarında seslendirme/yorumlama kazanımlarının olması gerektiği, öğrencilerin derse hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz olması, derslerle ilgili not kaygısına kapıldıkları, birlikte müzik yapma ile ilgili gerekli hassasiyeti göstermedikleri, etkinlik katılımlarının motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği, öğrenciler arası seviye farklılıklarının birlikte müzik yapmayı ve başarımlarını olumsuz yönde etkilediği durumlarına ulaşılmış; derslerin tanımsal programlarının, amaç ve içeriklerinin gözden geçirilerek ders saatlerinin yeniden düzenlenmesi ve bireysel çalgı ve bireysel ses eğitimi derslerine ilişkin uygulama ve ders ürünü niteliklerinin etkili araştırma sonuçlarıyla irdelenmesi gerekliliği önerilerinde bulunulmuştur.

2.2.2. Yurtdışı araştırmalar. Traugott ROHER (1942) “The Grade School Orchestra” başlıklı makalesinde, okul orkestralarının kuruluşu, yapılanmaları ve performansını etkileyen önemli etkenlerden söz edilmektedir. Okul orkestralarının kuruluş aşamasında dikkat edilmesi gereken hususları maddeler halinde aktarmaktadır. Sıklıkla karşılaşılan sorunların, orkestrada bulunan çalgıların dağılımının eşit olmayışı ve öğrenci çalgı seviyelerindeki farklılıklar sebebiyle olduğundan bahsetmektedir. Yaylı çalgı çalan öğrenciyi yetiştirmenin, üfleli çalgı çalan öğrenciyi yetiştirmeden daha zor olduğu ve liselerdeki programın sıkışıklığından dolayı, iyi bir yaylı çalgı öğrencisi yetiştirmenin güçlüğüne vurgu yapılmaktadır. Araştırmacı, okul orkestrası yapılanması ve oluşumu ile ilgili analizini 25 madde halinde sunarak, okul orkestralarının kuruluş ve gelişiminde dikkat edilmesi gereken noktalara değinmiştir.

Neal ZASLAW (1988) “When Is An Orchestra Not An Orchestra” başlıklı makalesinde tarihsel süreçte gelişen orkestrayı ve orkestra çalışmalarını incelemiş, orkestranın tanımını yapmış, orkestranın ve orkestra şefliğinin doğuşunu açıklayarak orkestranın evrelerini anlatmıştır. Orkestranın geçmişten günümüze gelişim aşamalarını terimbilim olarak belirtmiş, orkestradaki çalgıların ve dağılımlarının yıllar içindeki değişimi ve gelişiminden söz etmiştir. Araştırma sonunda orkestra

bestecilerinin, orkestranın tarihsel sürecinin, yıllar içinde geldiği durumu, çevresel, bölgesel durumlarını içeren bibliyografyaya yer vermiştir.

Robert GILLESPIE ve Donald L.HAMANN (1998) “The Status of Orchestra Programs In The Public School” başlıklı makalelerinde devlet okullarındaki orkestra eğitimini değerlendirmişlerdir. Amerika Birleşik Devletleri’ndeki 110000 okuldan rastgele seçtikleri 1326 okula gönderdikleri 625 ankete göre makale sonuçları oluşmuştur. Anket orkestra öğretmenlerine ve öğrencilere uygulanmıştır. Ankette devlet okullarındaki orkestra programlarının içeriği, orkestra müfredatı, orkestra yapılanmaları konuları yer almaktadır. 90’lı yıllarda orkestra eğitimi veren okulların artmasına rağmen öğretmen sayılarında değişme olmadığı, büyük okullarda orkestra eğitiminin yaygın olduğu ve öğretmenler ile öğrencilerin ağırlıklı olarak beyaz ırk olmasının dikkat çektiği, orkestraların genellikle yaylı çalgı orkestrası olduğu ve yaylı çalgı çalan öğrencilerin büyük bir kısmının mezun olana kadar aynı çalgıda devam ettikleri sonuçlarına ulaşmışlardır.

H. Robert REYNOLDS (2000) “Repertoire Is The Curriculum” başlıklı makalesinde müfredatı oluşturan kavramın repertuvar olduğunu söylemiş, müzik eğitimcileri olarak öğrencilerin müzikal gelişimine katkı sağlayacak, onları kaliteli müzik yapmaya teşvik edecek mükemmel bir müzik müfredatı oluşturmak için en iyi repertuvarı seçmeye gayret etmeleri gerektiğini vurgulamayı amaçlamıştır. Müzik eğitimcisi ne kadar deneyimli ve tecrübeli olursa, repertuvar seçiminde karar verme mekanizmasının o kadar işini kolaylaştırdığına değinmiştir. Repertuvar seçiminin çok zor bir süreç olduğunu söyleyerek, her yıl bu süreçte ortaya çıkan (1) “Yeni yayınlanan müzikleri yeterince biliyor musun?”, (2) En iyisini biliyor musun?, (3) Favori parçaları ne sıklıkta seçmelisin?, (4) Dinleyicinin aklında ne kadarı kalacak?, (5) En çok hangi çalgılara yer vermen gerekecek?, (6) Yeterince prova alacak mısınız?, (7) Seçtiğin eserlerin stilleri, estetiği, türleri benzerlikler taşıyor mu?, (8) Öğrenciler repertuvardan hangi kazanımları elde edebilirler?” sorularınının cevaplanması gerektiğini belirtmiştir. Müzik eğitimcilerinin, müzik eğitimi atölyelerine katılarak daha iyi bir şef olmaya katkı sağlayacağı daha fazla müzik öğrenmesi, yeni müzisyenlerle tanışması, kaliteli konserlere katılmaları gerektiği, her yıl müzik oluşumunu canlı tutacak yeni ve iyi parçalar bulması ve sanatı günlük yaşamın

parçası haline getirerek öğrencilerle paylaşım içinde bulunulması gerektiği önerilerinde bulunmuştur.

Fred David ROMINES (2000) “Undergraduate Instrumental Conducting Curricula: A Survey Of The Operational Curriculum And Pedagogical Techniques Relative To Balance, Blend And Intonation” başlıklı araştırmasında, müzik toplulukları çalışmasında kullanılan ve bu topluluklarda uyum, entonasyon, denge gibi konularda öğretim yaklaşımlarının incelenmesini amaçlamıştır. Araştırma verileri Müzik Okulları Ulusal Birliği’ne (National Association of School of Music) üyeliği bulunan 150 üniversiteye gönderilen anket uygulanarak toplanmıştır. Öğretim elemanları, öğrencilerin orkestra yönetimi almalarının gerekli olduğunu, öğrencilere konser esnasında orkestrayı yönetme şansı verilmesi gerektiğini ancak öğrencilerin bir orkestra yönetmelerine olanak sağlanmadığını belirtmişlerdir. Görüşmecilerin çoğu basit tekniklerin ‘Orkestra Yönetimi’ dersinde verilmesi gerektiğini söylemiştir. Öğretim elemanlarının verdikleri cevaplar ile öğrencilerin yaptıkları uygulamalar arasında tutarsızlık olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Diane Louise STOFKO (2002) “A Comparative Study Of The Beginning Band And Beginning Orchestra Experience” başlıklı çalışmasında, orkestra ve bando başlangıç seviyesindeki öğrencileri karşılaştırarak zıtlıkları ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Arizonada seçilen 2 okuldan başlangıç seviyesinde olduğu belirlenen orkestra ve bandodaki öğrenci ve öğretmenler araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına alınan orkestraların bir eğitim-öğretim yılı eğitimleri ve yıl sonu konserlerine kadar geçen 9 aylık sürede nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Orkestralar gözlemlenerek araştırma boyunca her iki orkestradaki öğrenci ve öğretmenler ile görüşme yapılmıştır. Öğrencilerin çalgı çalma seviyeleriyle değerlendirilme yapılmasının, çalgılarındaki gelişimlerini olumlu yönde etkilediği, bandodaki öğrencilerin, orkestradakilerden daha fazla başarı sergiledikleri, öğretmenlerin soru sorma, örnek verme yöntemlerini kullandıkları ve her iki grupta da öğretmenlerin benzer öğretim yöntemlerini kullanmalarına rağmen, her bir tekniğin öğretiminde öğretmenin yapısı, bireysel tavırları ve yaklaşımının etkili öğrenme hususunda büyük rol oynadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Stephen BUDIANSKY ve Timothy W. FOLEY (2005) “The Quality of Repertoire in School Music Programs: Literature Review, Analysis, and Discussion” başlıklı

makalesinde okul müzik repertuvarları kalitesinin son yıllarda düştüğünü, eğitim müziği bestelerinin basit, öğrencilere ilham vermeyecek, canlı müzik geleneği, gerçek müzik eğitimi, iyi bir sanatçı ve dinleyici olmaktan uzaklaştıran türden olduğunu ve bu durumun birçok yazar tarafından endişe duyulan bir konu olduğunu belirtmiştir. Araştırmacılar, okul gruplarının en etkili repertuar kaynaklarından olduğu düşünülen devlet müzik birlikleri tarafından toplanan yarışma listelerini inceleyerek, yirmi yıl boyunca yeni yazılmış okul parçalarına listelerde çok az yer verilirken; son yıllarda ise eğitim müziğinden uzak, eğitim kalitesini düşürecek türden yeni bestecilerin bestelerine ağırlık verildiğine, Bach, Mozart, Handel, Wagner, Haydn, Beethoven vb. bestecilerin eserlerinin repertuvarlarda önemini yitirdiğine dikkat çekmişlerdir. Müzikte sanatsal kalite, repertuar seçiminin eğitim hedeflerine ulaşmadaki rolü, eğitimsel müzik yayıncılarının rolü gibi konuları araştırmada incelemiş, eğitimcilerin daha iyi eğitilmesi ve bilgilendirilmesi, okullarda müzik yayıncılarının etkisinin azaltılması, geçmiş repertuvarların detaylıca incelenesi, eğitim ortamındaki performansın, kendi başına bir amaç değil, eğitim amaçlarına ulaşmadaki bir araç olarak görülmesi gerektiği önerilerinde bulunmuşlardır.

Todd J. GREEN, Grigoris KARVOUNARAKIS, Zachary G. IVES ve Val TANNEN (2010) "Provenance in ORCHESTRA" başlıklı makalelerinde, orkestrada üretimin her adımda gerçekleştiğini söylemişler, işbirlikçi veri paylaşım sistemini (collaborative data sharing systems) kullanarak, bilgi paylaşımına ihtiyaç duyulduğunu, yeni tutumların ve modellerin bu sistemle ortaya çıkabileceği vurgulamak istemişlerdir. Araştırmalarında orkestrada kaynak modelini amaçlamış ve bu işbirlikçi veri paylaşım sistemini uygulamaya koymuşlardır. Proje kapsamında farklı verilere ulaşmayı ve katılımın büyük oranda olmasıyla doğru verileri elde ederek ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. İlk prototiplerini de "ode.google.com/p/penn-orchestra" adresinde yayınlamışlar ve daha fazla araştırma için araştırmacılara fırsat sunduklarını dile getirmişlerdir. Olası veri modellerinin işbirlikçi veri paylaşım sistemleri (CDSS) mimarisine entegre edilerek keşfedilmesinin faydalı olacağını düşünmektedirler.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizi alt bölümleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Yıldırım (1999, s.10) nitel araştırmayı; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel bilgi toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamıştır. Sosyal olguları, içinde buldukları sosyal çevre içinde araştırmayı, anlamayı ve yorumlamayı hedef edinen bir yaklaşım olduğu da söylenebilir (Yıldırım, 1999).

Araştırmanın temellendirilmesi ve hedeflenen amaçlara ulaşılabilmesi için konuyla ilgili kaynaklar incelenmiş, uzman görüşleri alınarak veri toplama aracı hazırlanmıştır. Araştırmaya katkı sağlayacak verilere ulaşmak için standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu uzman eğitimcilerin görüşleri de alınarak yapılandırılmıştır. Öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler, bilgisayar ve internet üzerinden hazırlanan formlara verilen cevaplar doğrultusunda çözümlenmiş ve raporlaştırılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ), Gazi Üniversitesi (GÜ), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AİBÜ), Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ), Pamukkale Üniversitesi (PAÜ), Balıkesir Üniversitesi (BAÜN), Harran Üniversitesi (HÜ) ve Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Orkestra/Oda müziği derslerini yürütmüş/yürütmekte olan ve özellikle yaylı çalgılar orkestrası ile çalışmakta olan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan üniversitelerin ilgili anabilim dallarında görüşme gerçekleştirilen orkestra öğretim elemanlarına ilişkin demografik bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2.

Görüşme Yapılan Öğretim Elemanlarına İlişkin Demografik Bilgiler

Üniversite	Ünvan	Akademik Deneyim	Orkestra Dersi Deneyimi	Branş
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Profesör	21-25 Yıl	16-20 Yıl	Viyola
Balıkesir Üniversitesi	Doçent	11-15 Yıl	6-10 Yıl	Viyola
Gazi Üniversitesi	Doçent	16-20 Yıl	11-15 Yıl	Keman
Harran Üniversitesi	Öğretim Görevlisi	6-10 Yıl	6-10 Yıl	Viyola
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Öğretim Görevlisi	21-25 Yıl	16-20 Yıl	Keman
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	11-15 Yıl	6-10 Yıl	Viyolonsel
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	16-20 Yıl	16-20 Yıl	Keman
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	6-10 Yıl	1-5 Yıl	Klarnet
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	16-20 Yıl	1-5 Yıl	Keman
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Doçent Doktor	21-25 Yıl	11-15 Yıl	Viyola
Pamukkale Üniversitesi	Öğretim Görevlisi	11-15 Yıl	6-10 Yıl	Viyolonsel

Tablo 2 incelendiğinde; Karadeniz Teknik Üniversitesi'nden 1 Öğretim Üyesi, Gazi Üniversitesi'nden 1 Doçent, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nden 1 Doçent, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nden 1 Doktor Öğretim Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nden 3 Doktor Öğretim Üyesi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinden 1 Profesör, Pamukkale Üniversitesinden 1 Öğretim Görevlisi, Balıkesir Üniversitesinden 1 Doçent, Harran Üniversitesi'nden 1 Öğretim Üyesi olmak üzere 11 öğretim elemanı katılmıştır. Katılımcıların branşları 1 öğretim üyesi Klarnet, 2 öğretim üyesi Viyolonsel, 4 öğretim üyesi Viyola, 4 öğretim üyesi Keman olarak belirtilmiştir. Katılımcıların akademik çalışma yılları 2 öğretim üyesinin 6-10 Yıl, 3 öğretim üyesinin 11-15 Yıl, 3 öğretim üyesinin 16-20 Yıl, 3 öğretim üyesinin 21-25 Yıl arasında olup; Orkestra derslerini yürütmekte olduğu sürelerin, 2 Öğretim üyesinin 1-5 Yıl, 4 öğretim üyesinin 6-10 Yıl, 2 Öğretim üyesinin 11-15 Yıl, 3 öğretim üyesinin 16-20 Yıl olduğu bilgilerine ulaşılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılmıştır. “Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme; dikkatlice yazılmış ve belirli bir sıraya konmuş bir dizi sorudan oluşur ve her görüşülen bireye bu sorular aynı tarz ve sırada sorulur” (Patton, 1987, akt. Yıldırım, Şimşek 2006, s.123). Bir araştırmada birden fazla görüşmecinin kullanılacağı durumlarda standartlaştırılmış açık uçlu görüşme etkili bir biçimde kullanılabilir. Aynı şekilde; yanıtlarda görüşmecilerin becerileri, yanlılıkları veya öznelliklerinden kaynaklanabilecek farklılıkları da azaltır. Duruma göre anlık tavır ve esneklik önemli ölçüde sınırlanırken, aynı soruların sistematik bir sıra içinde bütün deneklere aynı şekilde sorulması yolu ile görüşmeci etkisini ve öznel yargıları en aza indirdiği için, bu yaklaşım yoluyla elde edilen verilerin karşılaştırılması ve analizi daha kolaydır.

Görüşme soruları, görüşmenin türüne göre değişiklik gösterir. Görüşme sorularının önceden hazırlanması gereklidir. Sorular, kimlik ve konu bilgilerine yönelik olarak amaca ulaştıracak tür ve sayıda olmalı ve gereksiz yere çoğaltılmamalıdır (Karasar, 2014). Sorular, ulaşılmak istenen bilgiler doğrultusunda, anlaşılır, açık, tek amaçlı, yansız ve kişiyi zorlamayacak, bilgisini aşmayacak nitelikte olmalıdır.

Araştırma sürecinde izlenen aşamalar şematik olarak aşağıdaki biçimde gösterilmiştir;

1. Konuyla ilgili yurt içi ve yurt dışındaki kaynakların belirlenmesi ve taranması,
2. Kaynak taraması ve ilgili alanda yapılan çalışmaların incelenmesi sonucunda probleme uygun veri toplama araçlarının belirlenmesi,
3. Konuya ilişkin verilerin elde edilebilmesi için uygulanacak standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu taslağının oluşturulması,
4. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formunun geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için bu alanda uzman eğitimcilerle görüşülmesi, uzman görüşleri doğrultusunda görüşme formunun düzenlenmesi,
5. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesi,
6. Konuyla ilgili müzik eğitimcisi yetiştiren kurumlardaki Orkestra/Oda müziği derslerini yürütmüş/yürütmekte olan öğretim elemanlarıyla görüşmelerin gerçekleştirilmesi,
7. Görüşmeler sonucu elde edilen verilerin yazılı ortama aktarılması, düzenlenmesi,
8. Araştırma sonunda elde edilen verilerin nitel araştırma teknikleriyle çözümlenmesi,
9. Verilerin düzenlenmesi ve yorumlanması,
10. Araştırmanın raporlaştırılması.

Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretim elemanlarına ait demografik bilgilerin yer aldığı sorular, ikinci bölümde orkestra/oda müziği eğitimi planlama, uygulama ve değerlendirme ve orkestra repertuarı oluşturma aşamalarına ilişkin görüşme sorularına yer verilmiştir. Standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formunun hazırlanma aşamasında benzer çalışmalarda kullanılan veri toplama araçları incelenmiş, uzman görüşleri alınarak sorular oluşturulmuştur. Görüşmeler öğretim elemanlarıyla yüz yüze, telefon ve internet aracılığı ile gerçekleştirilmiş ve yazılı ortama aktarılarak raporlaştırılmıştır.

3.4.Verilerin Analizi

Araştırmanın problemi ve alt problemlerine cevap aramaya yönelik geliştirilen veri toplama araçları uygulandıktan sonra elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistikler ve içerik analizi kullanılmıştır.

“İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir” (Selçuk, Palancı, Kandemir & Dünder, 2004, s.433).

Öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmelerden elde edilen veriler, yazılı metin halinde bilgisayar ortamına aktarılmıştır. İlgili alt problemlerde kullanılmak üzere içerik analizi yapılmış ve görüşmeler belirli başlıklar altında toplanarak kategorize edilmiştir. Temalardaki kodlarda birden fazla görüşmeci cevabı yer alabilmektedir. Her görüşmeci için kodlama sistemi kullanılarak, görüşmenin güvenilirliği, gizliliği ve özel yapısı korunmuştur. (Görüşmeci. Görüşmeci Sırası) (G.1), (G.4), (G.10). Öğretim elemanlarından gelen eser listeleri, veriler değiştirilmeden tablolaştırılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgular ve yorumlar araştırma soruları sıralaması doğrultusunda sunulmuştur. Verilerden elde edilen bulgular tematik görüşme tablosu olarak sunulmuş ve sözel olarak yorumlanmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar;

Orkestra/Oda müziği eğitim sürecinin planlama aşamasına ilişkin öğretim elemanları görüşleri tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 3.

Öğretim Elemanlarının Planlama Aşamasında Dikkat Ettikleri Kriterlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Planlamada dikkat edilen kriterler	Seviye	G.1,G.2, G.3, G.4, G.5, G.6, G.7, G.8, G.9, G.10, G.11	11	100
	Konser içeriği	G.1,G.2, G.3, G.4, G.5, G.6, G.7, G.8, G.9, G.10, G.11	11	100
	Eser niteliği	G.1,G.2, G.3, G.4, G.5, G.6, G.7, G.8, G.9, G.10, G.11	11	100
	Dinleyici beğenisi	G.1, G.3, G.4, G.5, G.11	5	45
	Öğrencilerin beğenisi	G.3, G.7, G.9, G.11	4	36

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
	Kültürel değerler	G.1,G.8	2	18
	Çalgı dağılımı	G.2, G.5	2	18
	Diğer çalgı eğitimcilerinin beklentileri	G.4	1	9

Tablo 3 incelendiğinde görüşmecilerin tamamının öğrencilerin ve orkestranın seviyesini, teknik becerilerini, konser amaç ve hedeflerini, eser niteliklerini dikkate alarak (%100) planlama gerçekleştirdikleri görülmektedir. Görüşmecilerin planlama aşamasında, evrensel-kültürel değerleri (%18), öğrenci beğenisini (%36), dinleyici beğenisini (%45) ve çalgı dağılımlarını (%18) dikkate alarak eserleri belirledikleri söylenebilir. Bir öğretim görevlisinin de diğer çalgı eğitimcilerinin beklentilerini (%9) planlama kriteri olarak belirlediği görülmektedir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Planlama aşamasında en çok dikkat ettiğim kriterlerin başında öğrencilerin seviyelerini tespit etmek gelmektedir. Ayrıca üniversitemizin bulduğunu yörenin de başlıca kültürü ve dinamiklerini de kriter olarak değerlendiririm. Yıl içerisinde gerçekleştirilmeyi düşündüğüm etkinliklere göre planlama yaparım” (G.1).

“Orkestra derslerinin planlama aşamasının en başında dersi alan öğrencilerin çalgı dağılımı, öğrenci çalgı performans düzeyi, evrensel repertuvarının nitelikli örnekleri gelmektedir. Gerçekleştirmemiz gereken konserler için teknik kazanımlar da barındıran eserler seçiyorum” (G.2).

“Dağarı belirlerken öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel hazır bulunuşluklarını, teknik düzeylerini göz önünde bulundururum. Teknik beceri eser tespitini doğrudan etkilemektedir. Öğrenciler arasındaki düzey farklılıkları onları bir potada ele almak bakımından oldukça zorlayıcıdır. Eserlerin tonlarını belirlerken sol eli zorlayıcı olmamalarına özen gösteririm. Konum (pozisyon) değişikliklerini dikkate alırım (shifting). Ayrıca eserlerde melodik zenginlik 1. ölçütümdür. Öğrencilerin

çalmaktan zevk alacakları farklı türde eserlere yer vermeye çalışırım. Repertuarı teknik kazanım ve etkinliklere göre planlarım. Konserin içeriğine göre eserler değişiklik arz etmektedir” (G.3).

“Repertuar oluşumunda önce hedef kitlenin o dönem dersi alacak öğrenci grubunun çalgılarındaki seviye belirlenmelidir. Daha sonraki aşamada diğer çalgı eğitimcilerinin beklentilerinin de belirlenmesi ve ona göre planlamanın birlikte işbirliği içerisinde yapılması önemli hususlardır. Repertuar seçimi iki yönlü bir süreçtir. Eğer orkestra eğitimi olarak düşünülüyorsa konser etkinlik ya da beklentiler düşünülmeden orkestra eğitimi sürecindeki oluşturulan programa ve hedef davranışlara uygun repertuar seçilmeli, eğer etkinlik konser vb. planlama için repertuar hazırlanıyorsa etkinliğin türü, hedef kitlesi amacı göz önüne alınarak repertuar oluşturulmalıdır” (G.4).

“Planlama aşamasının en başında bana göre Orkestranın teknik seviyesi gelir. Orkestra dersinin alan öğrencilerin teknik seviyeleri ne kadar üst seviyede olursa orkestra eğitiminin düzeyi de bir o kadar yüksek seviyede gerçekleşir görüşümdedir. Eser seçimini yıl içerisindeki etkinlikleri ve teknik kazanımları dikkate alarak planlamaktayım” (G.6).

“Repertuarı oluştururken ilk kriterim öğrencilerin keyif alacağı eserleri seçmeye önem göstermek oluyor. Öncelikle onların mutlu olarak, keyifle çalacakları parçaları seçmeye dikkat ediyorum. Sonra onları müzikal ve teknik olarak geliştirecek eserler seçiyorum. Yıl içerisinde belirlenmiş, görevlendirildiğim veya benim kendi isteğimle yapmayı düşündüğüm 29 Ekim, 18 Mart, 19 Mayıs gibi özel günlerle ilgili konser planlaması varsa ona göre seçim yapıyorum. Böyle bir planlama yoksa dönem içerisindeki çalışmalarda kayıtlarını dinlediğimiz, çalıştığımız veya düzenlediğim eserleri repertuar içine koyuyorum” (G.7).

“Öğrenci seviyeleri, eserlerin eğitimsel boyutları, yerel-evrensel değerler ve eser niteliğine dikkat ediyorum. Repertuar planlaması eserlerin kazanımları ve etkinlikler düşünülerek yapılmalı” (G.8).

“Öğrencilerin teknik düzeyi, öğrencilerin çalarken sevecekleri eserler, hem çalanlar hem de dinleyiciler için farklı müzik zevklerine ulaşabilecek çeşitli türden eserler, konserin süresi, olabildiğince solist görevlendirmesinin yapıldığı gibi yaklaşımlar öncelikle sayılabilir” (G.10).

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre planlamada en fazla öğrenci seviyelerine, eserlerin niteliğine, konser amaç ve hedeflerine dikkat edildiği görülmektedir. Öğrenci seviyeleri orkestrada eser seçimi için önemli bir husustur. Öğrencilerin bireysel çalgı seviyelerinde de ciddi farklılıklar olabilmektedir. Orkestra için yazılmış uluslararası düzeyde kabul edilen eserler genellikle öğrencileri zorlayacak teknik zorluklar içermektedir. Öğretmen elemanlarının bu sebeplerle eser seçerken seviyeye oldukça dikkat ettiği söylenebilir. Eğitim-öğretim yılı içerisinde gerçekleştirilecek konserlerin içeriğinin de seçilen eserler üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Çalgı dağılımlarının da zaman zaman orkestra için uygun olmayacak biçimde olması sebebiyle eser seçiminde öğretim elemanlarını zorladığı, bununla birlikte üniversitenin bulunduğu yörenin kültürel özelliklerinin de eser seçimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 4.

Planlama Aşamasında Başvurulan Görüş Ve Yardımlara İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Planlamada görüş ve yardımlar	Öğretim elemanı görüşleri	G.2, G.4, G.5, G.6, G.8, G.9, G.10, G.11	8	72
	Öğrenci görüşleri	G.2, G.3, G.4, G.5, G.7, G.8, G.10	7	63
	Görüşlere başvurumuyorum	G.1	1	9

Tablo 4 incelendiğinde görüşmecilerin çoğunun, planlama aşamasında öğretim elemanı (%72) ve öğrenci görüşlerine (%63) başvurdukları görülmektedir. Sadece öğretim elemanı görüşlerine, sadece öğrenci görüşlerine başvurmakta olan görüşmeciler olmakla beraber, planlamada görüşlere başvurmadığını (%9) belirten bir görüşmecinin de olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Hayır, öğretim elemanlarıyla böyle bir işbirliği içerisine girmiyorum” (G.1).

“Repertuar oluştururken en önemli noktanın diğer çalgı eğitimcilerinin de görüşünün alınması beklentilerinin hedeflerinin ve öğrencilerin eksikliklerinin toplu çalgı eğitimi yoluyla da giderilebilmesinin sağlanması olduğunu düşünüyorum. Daha önce Türkiye genelinde yaptığım araştırmada birkaç eğitim fakültesinin ilgili bölümleri haricinde repertuar ve planlama aşamalarında maalesef diğer çalgı eğitimcileriyle işbirliğinin gerçekleşmediğini üzülererek öğrenmiş bulunduğumu belirtmek isterim. Repertuar ve planlama aşamalarında hem diğer çalgı eğitimcilerinin görüşlerinin beklentilerinin belirlenmesi hem de hedef kitle yani orkestra dersini alan öğrencilerin de bu derse ilişkin hedeflerinin beklentilerinin ve amaçlarının belirlenerek bu görüşler doğrultusunda repertuar belirlemenin çok daha verimli ve motive bir eğitimi sürecine dönüşebileceğini düşünüyorum” (G.4).

“Evet başvuruyorum (öğrencilere ve öğretim elemanlarına) ve başvurulması gerektiğini düşünüyorum” (G.5).

“Öğrencilerimden çalmak istedikleri, dinlemek istedikleri eserler varsa getirmelerini istiyorum. Önceki dönemlerde öğretim elemanlarının düzenledikleri orkestra eserleri varsa onları getirmelerini istiyorum. Kendilerinin de gelip ‘Şu esere bakabilir miyiz hocam?’ dedikleri oluyor. Hatta geçmiş yıllarda öğrencilerimin de düzenlediği eserleri repertuvara aldığım oldu. Orkestra konserlerinde eserlerden birini öğrencimin yönetmesini istediğim de olur” (G.7).

“Öğrencilerin teknik düzeyleri hakkında bilgi sahibi olmak ve belirlediğiniz eserlerin güçlük düzeyi yüksek bölümlerini öğrencilerin çalıp çalamayacağı hususunda fikir sahibi olmak için öğretmenlerinden zaman zaman fikir alıyorum. Başvurulmasının faydalı olacağını düşünüyorum” (G.9).

“Genel olarak programımda solistlerin görev almasını istiyorum. Çalacak öğrencilerin eğitimcilerine çeşitli sorular soruyorum. Öğrencilerin çalmak istedikleri eserleri de soruyorum. Programımda çeşitli konserlerde onların istedikleri eserleri de seslendirdim. Bu türde görüş alışverişini sağlıklı ve gerekli buluyorum” (G.10).

“Çoğunlukla başvurmuyorum. Öğrencilere solo çaldırmayı düşünüyorsam çalacağı eser için bireysel çalgı öğretim elemanına bazen danışıyorum. Başvurulması

öğrenciyi daha iyi tanıyan çalgı öğretim elemanı için ya da farklı bir fikir beyan etmesi açısından gerekli olabilir” (G.11).

Öğretim elemanlarının eser seçimini gerçekleştirirken ağırlıklı olarak diğer öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine başvurdukları söylenebilir. Çalınacak eserlerin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri de alınarak belirlenmesi ile planlama yapılmasının eğitim sürecini olumlu yönde etkilediği düşünülebilir. Çalınacak eserler hakkında öğrencilerin fikrinin alınması ile öğrencilerin derse daha istekli ve sevecek katılım sağlayabilecekleri söylenebilir.

Tablo 5.

Repertuvar Oluştururken Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Sorunlar	Kaynak sıkıntısı	G.2, G.3, G.5, G.8, G.11	5	45
	Çalgı dağılımı	G.2, G.7, G.9, G.10	4	36
	Seviye farklılıkları	G.4, G.8, G.10	3	27

Tablo 5 incelendiğinde öğretim elemanlarının, repertuvar oluştururken daha fazla kaynak sıkıntısı (%45) yaşadıkları görülmektedir. Çalgı dağılımlarındaki dengesizlik (%36) ve öğrencilerin seviye farklılıklarından (%27) dolayı sorunlar yaşadıkları da söylenebilir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Çalgı dağılımı ve buna uygun eser bulmakta güçlük çekiyoruz. En büyük sorun aslında bunun bir sorun olduğunu bilmeyen idareciler” (G.2).

“Bu alanda kaynak sıkıntısı yaşandığını düşünüyorum. Öğrenci orkestralarına yönelik yazılı kaynakların sayısı yeterli değil. Özellikle flütün de içinde olduğu yaylı çalgılar orkestralarına yönelik eser bulmakta sıkıntı yaşamaktayım. Ayrıca teknik becerileri geliştirici metotların da üretilmesi gerektiği kanısındayım. Bu konu her ne

kadar bireysel çalgı hocasını ilgilendiren bir durum gibi algılansa da toplu çalma tekniklerine yönelik hazırlayıcı etüt ve metotların ders için geliştirilmesi düşüncesi içerisindeyim. Ayrıca, yönetkenin kesinlikle yaylı çalgı çalması gerektiği ve pedagojik alt yapısının güçlü olması gerektiği kanısındayım. Dağarı eksik olan bir orkestra hocasının başarılı olması imkansızdır. Orkestra hocası gerektiğinde karşısındaki grubun becerisi ve donanımını göz önünde bulundurarak kendisi eser yazabilmeli ve düzenleme yapabilmelidir” (G.3).

“Repertuvar oluşumunda orkestra eğitimine başlayan öğrenci gruplarındaki çalgı seviyelerinin farklı oluşu her öğrencinin seviyesinin bir diğerine göre yukarıda ya da aşağıda oluşu repertuvar oluşturmada denge kurulmasında karşılaşılan bir sorundur. Öğrencilerin seviyelerine göre repertuvara ulaşabilmek de sorun aslında ama son yıllarda teknolojik gelişmelerle bilgiye ulaşılmadaki kolaylıklardan dolayı her türlü eser ve eğitim dokümanlarına ulaşılabilmesi bu sorunu ortadan kaldırmaktadır. Çalgı grupları arasındaki dengenin sağlanabilmesi için repertuvara ön hazırlık olan teknik ve müzikal çalışmaların eksiksizce yapılması gruplar arası müzikalitenin ve birlikteliğin homojen şekilde oluşabilmesi açısından önemlidir” (G.4).

“Repertuvar oluştururken eserlerin kayıtlarına ulaşamaması ya da eserlerin basılı notalarına ulaşamaması gibi problemler yaşanabilmektedir. Bazen de eserin notasının çok pahalıya satılmasından dolayı eser repertuvara konmamaktadır” (G.5).

“Farklı düzeydeki öğrencilerin ortak olarak çalabileceği eserler sınırlı sayıdadır. bu eserlerin kimileri de orkestrasyon olarak yeterli düzeyde değildir. Kimi eserlerin de hem çalıcılar hem de dinleyiciler tarafından sevilmediği görülmektedir. Orta yolu bulmak ve orta yolu bulduracak kaynaklar da yetersizdir. Temel düzeyde orkestra eserleri vardır ancak bu eserleri her yıl çalmak da mümkün olmamaktadır. Bunun dışında bireysel çalgı derslerinin, orkestra/oda müziği dersleri ile ilişkili bir yapıda olması gerekmektedir. Öğrenci bireysel çalgısını hiç çalışmadan ya da bireysel çalgı derslerinin tümünden kalarak orkestra dersine gelebilmektedir. Bu yüzden orkestra/oda müziği derslerini alabilmenin ön şartı 1.2. sınıf çalgı derslerinin tümünden geçmek olmalıdır ki iyi bir orkestra ortaya çıkabilsin. Yoksa çalışmayanlarla uğraşırken çalışanları geliştirebilecek zaman boşa harcanmaktadır” (G.8).

“Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında ğrencilerin çalgı seçimlerini konservatuvarlardaki gibi planlı bir biçimde yapılmıyor. Bu da gayet doğal bir durum aslında. Ancak bu sebeple zaman zaman çalgı dağılımları çok dengesiz olabiliyor. Bir dönem dersi alan öğrencilerin 3 keman, 4 viyola, 5 viyolonsel olarak dağıldığını hatırlıyorum. Dersi alttan ve üstten alan öğrenciler de buna sebep olabiliyor tabii” (G.9).

“Repertuvar oluştururken, eldeki çalgıların niteliği, özellikle ton üretiminde olumsuz etki yaratmaktadır. Çalgı eğitimcilerimizin büyük çoğunluğu da müzikal çalmaya ilişkin birikim ve farkındalık sağlamada ilgisiz veya yetersiz olduklarından dolayı, öğrencilerden müzikal davranışların gelmesi oldukça geç kalmaktadır” (G.10).

Öğretim elemanları görüşlerinden elde edilen bulgulara göre repertuvar oluştururken kaynakların yetersiz olması, öğrencilerin çalgı seviyelerinin düşük olması ve çalgıların orkestra içindeki dağılımlarının dengesiz olması sorunlarıyla karşılaştıkları görülmektedir. Öğretim elemanlarının çalıştırmak istedikleri eserlerin orkestra düzenlemelerine ulaşamadıkları, yazılı kaynakları yetersiz buldukları ve notasına ulaştıkları eserleri ğrenci seviyelerine uygun görmediklerinden söz edilebilir. Kaynak sıkıntısı ile ilgili olarak ğretim elemanlarının kendi orkestralarına uygun beste ve düzenlemeler yaparak bu sorunu azaltmaya yardımcı olacakları dile getirilebilir. Öğrencilerin bireysel çalgı seviye farklılıklarının, orkestra dersinde çalışılacak eserlerin düzeyini de etkilediği söylenebilir. Teknik olarak zorlayıcı eserlerin, ğrenci seviye farklılıklarından dolayı repertuvara alınamadığı sorunu ile karşılaşılabilir. Orkestra dersini alan sınıflarda çalgı dağılımlarının dengesiz olmasının da dağılıma uygun eser bulmakta güçlük yarattığı söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar;

Orkestra/Oda müziği eğitim sürecinin uygulama aşamasına ilişkin ğretim elemanları görüşleri tablolarda verilmiştir.

Tablo 6.

Uygulama Aşamasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Sorunlar	Öğrenci merkezli	G.1, G.2, G.3, G.4, G.5, G.6, G.7, G.8, G.9, G.10, G.11	11	100
	Fiziki şartların yetersizliği	G.1, G.2, G.3, G.4, G.5, G.6, G.7, G.8, G.10, G.11	10	91
	Ders saati yetersizliği	G.1, G.2, G.3, G.4, G.5, G.6, G.8, G.10, G.11	9	82
	Çalgı yetersizliği	G.3, G.5, G.8	3	27

Tablo 6 incelendiğinde öğretim elemanlarının tamamının öğrencilerin yeterli derecede çalışmaması, seviye olarak zayıf olmaları, disiplin, ilgisizlik vb. ile ilgili öğrenciden kaynaklanan sorunlar yaşadığı (%100) görülmektedir. Akustik, araç-gereç, yetersiz çalışma ortamı vb. konuları kapsayan fiziki şartların yetersizliği (%91) ve ders saatinin yetersiz olduğu (%82) ile ilgili sorunları büyük oranda yaşadıkları görülmektedir. Çalgı yetersizliği (%27) ile ilgili sorunlar yaşadıkları da söylenebilir. Öğretim elemanlarının bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Birincisi öğrencilerin yeterince çalgı çalışmaması. Teknik seviye farklılıkları, entonasyon, ritmik zorluklar, ilgisizlik. Bir de zaman zaman tempoya uygun çalamama sorunuyla karşılaşıyorum. Ders saatini yeterli bulmuyorum. 4 saate çıkarılmalı. Teknik olarak salonun yetersizliğinden tutun çalgıların ve araç gereçlerin yoksunluğuna kadar sıkıntı yaşıyorum. Bu oluşturmak istediğim dağarı doğrudan etkiliyor. Bu konuda ülkemizin kırk fırın ekmek yemesi lazım. Haksız mıyım?” (G.3).

“Orkestra üyelerinin eseri kendi seviyelerine uygun bulmamalarından ötürü muhalefet etmeleri; gerekli deşifre çalışmalarını bireysel olarak yapmamaları, eseri dinleyerek ya da detaylı müzikal hazırlığını yapmamaları (Nüansları, hız terimleri ve zor pasajlarının üstesinden gelinmesi) sorunu yaşanıyor. Orkestra prova salonu

sahnelerinin küçük olması, ışıklandırmanın yetersiz olması ve zaman zaman ısınma ile ilgili de problem yaşamaktayım. Üflemler çalgıların tamamında bir kalite bütünlüğü sağlamadığı için entonasyon problemi yaşanabilmekte” (G.5).

“Öğrencilerin derse geç gelmesi problemi ile karşılaşıyorum. Birlikte bir ders yapıyoruz ve bir öğrenci gelmediği zaman zincirin bir halkası eksik oluyor, orkestra tutunamıyor. 2 viyolonselci, 2 kemancı gelmediği zaman o denge bozukluğu fark ediliyor. Çalışma yaptığımız alan sıradan bir sınıf ortamı. Alan daha büyük olsa, akustik ve yalıtım olarak daha iyi olsa bir platform olsa çok daha uygun olur” (G.7).

“Öğrencilerin hazır bulunuşlukları yeterli değil. Repertuvarlara ulaşmakta kısmen güçlük çekiyorum. İstedğim notasyonu bulamadığım zamanlar olmuyor değil. Teknik donanım olarak en sıkıntılı bölümlerden biriyiz. Orkestra çalışma alanımız var, binamızın bir koridorunda! Çoğu çalgılar da düşük seviyedeki fabrikasyon çalgılar. Ayrıca ders saati de yetersiz. 1 saat artırılıp 2-2 şeklinde 2 ayrı günde yapılması daha faydalı olacaktır” (G.8).

“Zaman zaman öğrenciler hangi rahleye oturacakları konusunda EGO kaynaklı sorunlar yaşamaktadır. Aynı zamanda provaları katılım, sorumluluk, çalışkanlık gibi etkenlerde eksiklikler göze çarpmaktadır. Akustik olmayan bir ortamda, uygun olmayan sandalyelerle, son derece yetersiz çalgılarla çalışmalarımı yürütmek zorundayım. Ayrıca konser tarihi yaklaştıkça, ders saati yetersizleşmeye başlıyor. Ancak genel olarak 2+2 olarak uygulandığında yeterli olduğunu düşünüyorum.” (G.10).

Öğretim elemanlarının görüşlerine göre uygulama sürecinde öğrencilerin derse ilgisiz olmaları, geç gelmeleri, devamsızlık yapmaları, bireysel çalgılarına çalışmamaları, çalınacak orkestra eserlerinin deşifresini yapmadan hazırlıksız olarak derse gelmeleri gibi sorunlarla karşılaşıldığı görülmektedir. Öğrenciden kaynaklanan bu sorunların dersi olumsuz yönde etkilediği, ilerleme kaydetmeyi ve bir ürün ortaya koymayı zorlaştırdığı düşünülebilir. Bununla birlikte öğretim elemanları orkestra dersinin gerçekleştiği sınıfların özellikle akustik ve büyüklük yönünden yeterli olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Orkestra çalgıları düşünüldüğünde, özellikle yaylılarda her çalgının rahat hareket edebileceği bir alana sahip olması gerekmektedir. Bunların yanı sıra öğretim elemanlarının çoğunluğunun orkestra ders

saatini yetersiz buldukları görülmektedir. Öğretim elemanlarının bazıları da öğrencilerin sahip oldukları çalgıları yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 7.

Öğrenci Merkezli Sorunların Çözümüne İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Öğrenci merkezli sorunların çözümü	Bireysel çalgı hocalarından yardım almak	G.1, G.2, G.3, G.4 G.5, G.8, G.9	7	63
	Teknik çalışmalar yaptırmak	G.3, G.4, G.6, G.8, G.10, G.11	6	54
	Grup şefleri ve seviye olarak ileri öğrencilerden yardım almak	G.3, G.5	2	18
	Telefon uygulamaları kullanmak	G.9, G.10	2	18
	Öğrencileri solo performans ve konserlere teşvik etmek	G.5	1	9

Tablo 7 incelendiğinde öğretim elemanlarının öğrenciden kaynaklanan sorunları çözmek için büyük oranda bireysel çalgı hocalarından yardım aldıkları (%63) ve teknik çalışmalar yaptırdıkları (%54) ön plana çıkmaktadır. Grup şefleri ve seviye olarak ileri öğrencilerden yardım aldıkları (%18) ve telefon uygulamaları kullanarak (%18) öğrenci kaynaklı sorunları çözmeye çalıştıkları da söylenebilir. Bir öğretim elemanının yanıtları doğrultusunda da, öğrencileri solo performans ve konserlere

teşvik etmenin (%9) onları motive edeceği görüşüne ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Teknik zorlukları dizi çalışmaları ve çeşitli egzersizlerle çözmeye çalışıyorum. Bireysel ve grup çalışmaları yaptırıyorum. Çalmakta zorlanan öğrencinin yanına seviyesi yukarıda olan bir öğrenciyi yerleştiriyorum. Zaman zaman hocasından çalıştırmasını rica ediyorum. Derse hazır bulunuşlukta sürekli sorun yaşıyorum. Çünkü çalgıyı dersten derse eline alan öğrencilerimiz var maalesef. Öğrenci merkezli sorunları dönem dönem bir hayli hissediyorum” (G.3).

“Toplu çalgı eğitiminde orkestrada yer alan tüm çalgı gruplarının ilgili öğretim elemanlarıyla işbirliği yapılmasının dersin bir gerekliliği olduğunu düşünüyorum. Repertuvar oluşumunda öğrenciler arasındaki seviye farklılığı göz önüne alındığında ortalama düzeyde (ne çok üst seviyede ne çok alt seviyede) eserlere yer verilmesi gerekmektedir. Ayrıca her eser öncesi o eser içerisindeki tonal değişimlerin, pozisyon geçişlerinin ve müzikal nüans ve dinamiklerin pekiştirilmesine yönelik mutlaka teknik ve müzikal bazı alıştırmaların gerçekleşmesi gerekmektedir. Ben toplu çalgı eğitimi derslerimin ilk saatlerini mutlaka teknik tonal ve müzikal dinamik çalışmalarına ayırmaya özen gösteriyorum” (G.4).

“Grup şefleri aracılığıyla grup çalışmaları yaptırmak suretiyle öğrenci merkezli sorunların üstesinden gelinmesi için uğraşılmaktadır. Çalgı hocalarından da zaman zaman destek istenmektedir. Öğrencilerin orkestra önünde solo çalmaları/söylemeleri desteklenmelidir. Farklı üniversitelerin öğrenci orkestralarıyla birlikte müzik yapma deneyimi öğrencilere yaşatılmalıdır. Profesyonel solistlerin öğrenci orkestrası önünde solo performans (orkestra eşlikli) sergilemeleri öğrencilerin yaşayarak öğrenmelerine katkı sağlayabilir. Öğrencilerin orkestra konserlerine izleyici olarak katılmaları teşvik edilmelidir. Bir fon ya da ödenek bulunarak ülkedeki en iyi orkestraların konserlerini izlemeleri sağlanabilir” (G.5).

“Dersin işlenişini, orkestra disiplinini ilk haftalarda anlatıyorum. Akorda nasıl yapılacak, notasyonlar hangi rahlede olacak, nasıl oturlacak vb. gerekli bilgileri veriyorum. Öğrencilerin her birine veya her rahleye notaları ben çektirip veriyorum. Ama çalışma sırasında sehpa arkadaşı gelmediği zaman notaların eksik olması en çok karşılaştığım problem. Bunu da her rahleye 1 nota çektirmek yerine her öğrenciyeye nota çektirerek çözüyorum” (G.7).

“Toplu olarak yay ve gam çalışmaları yaptırmaktayım. Dersin ilk saatlerinde grup çalışmaları yaparak ve bireysel ders öğretmenlerinin katkıları ile de sorunlar çözülebilmektedir. Öğrencilerin hazır bulunuşlukları yeterli değildir” (G.8).

“Özellikle Whatsapp uygulaması üzerinden günlük ödevler veriyorum, kendi kayıtlarını bana göndermelerini istiyorum. Bu yöntemin oldukça işe yaradığı söyleyebilirim. Bu ödevler toplu ve bireysel olabiliyor” (G.9).

Öğretim elemanlarının öğrenci merkezli sorunların çözümü için çoğunlukla bireysel çalgı hocalarından yardım aldıkları ve teknik çalışmalar yaptırdıkları görülmektedir. Her öğrencinin kendi partisindeki zorlayıcı pasajları bireysel çalgı hocasına danışarak çalışmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Buna ek olarak orkestra dersi öğretim elemanlarının çeşitli teknik egzersizler ve dizi çalışmaları yaptırdıkları görülmektedir. Öğretim elemanlarının zaman zaman grup şefleri ve bireysel çalgısında daha ileri seviyede olan öğrencilerden yardım aldıkları, bazı öğretim elemanlarının telefon uygulamalarını (WhatsApp vb.) kullandıkları da ulaşılan bulgular arasındadır. Bir öğretim elemanı ise, öğrencileri solo performans sergilemeye ve büyük orkestraları izlemeye teşvik etmenin olumlu katkı sağlayacağını belirtmiştir.

Tablo 8.

Derste Kullanılan Yöntemlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Derste kullanılan yöntemler	Gösterip yaptırma	G.1, G.2, G.3, G.4, G.6, G.7, G.9, G.10, G.11	9	82
	Grup çalışması	G.1, G.2, G.3, G.4, G.5, G.6, G.8, G.9, G.11	9	82
	Bireysel dinlemek	G.1, G.2, G.3, G.5, G.6, G.7, G.8, G.9, G.11	9	82
	Anlatım yöntemi kullanmak	G.1, G.2, G.4, G.8, G.10	5	45

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Eserlerin bonası ve solfejini yaptırmak		G.2, G.5, G.7, G.9, G.10	5	45
Eserleri dinletmek, izletmek		G.2, G.5, G.7	3	27

Tablo 8 incelendiğinde öğretim elemanlarının, zorlu pasajları ve yay tekniklerini örneklendirerek gruplardan taklit etmelerini istedikleri gösterip yaptırma modelini uyguladıkları (%82), grupların ayrı ayrı çalışmalar yapmasını isteyerek grup çalışması gerçekleştirdikleri (%82) ve bireysel olarak dinledikleri (%82) kullanılan yöntemler arasında ön plana çıkmaktadır. Eserlere başlamadan önce partilerin bonası ve solfejini yaptırdıkları (%45), eserlerin dönemleri, yapıları, pozisyon ve teknikleri ile ilgili bilgiler vererek anlatım yöntemi kullandıkları (%45) ve eser videolarını izletip, orkestra üyelerinin olduğu gruplara ses kayıtlarını atarak dinlettikleri (%27) de görülmektedir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Klasik yöntemleri uyguluyorum. Öğrencilerin bireysel çalmalarını ve göstermelerini istiyorum” (G.1).

“Bireysel dinleyerek kimin nerede eksikleri var daha çabuk anlamaya çalışıyorum. Zorlandıkları yerlerde önce kendim çalışıyorum sonra onların beni taklit etmelerini istiyorum. Yay tekniklerini pasajlar halinde çalıştırıyorum. Parmaklandırma (fingerings) önemli. Bir de sıralı ve kırık üçlü şeklinde dizi çalışmaları yaptırıyorum. Kulaktan çalmaya da bazen yer veriyorum. Bu entonasyon açısından geliştirici oluyor” (G.3).

“Whatsapp grubundan eserin kaydını paylaşıyorum. Zor pasajları çalgımla (klarnet) ya da piyano ile örnekliyorum. Solfej ve bona yaparak pratik müdahaleler yapıyorum. Bazen de öğrenciye solfej ya da bonasını yaptırıyorum. Grupları ayrı ayrı ya da ortak partileri birlikte çaldırarak öğrencilerin armoniyi, eşliği ya da ezgiyi duymalarını sağlıyorum” (G.5).

“Bazen orkestra içinde tek başına çalmalarını istiyorum. Bu onlara özgüven de kazandırıyor. Sınavları da kuartet olarak yaparım. Sınıfa projeksiyon koydurup eserlerin videosunu izletirim ve dinletirim. Deşifre yaptırırım. Tartımsal olarak okuyorum. Yurt dışında laboratuvar ortamında yapılan çalışmada, tartımsal olarak doğru basan, solfejini doğru yapan öğrencilerin daha temiz bastıkları ortaya çıkmış. Bu uygulamayı ben de kullanıyorum. Türkü düzenlemelerinin orijinal hallerini dinletiyorum” (G.7).

“Grup çalışmalarında iyi öğrencilerle çalgısında yetersiz öğrencileri aynı gruba vererek eksiklikleri gidermeye çalışmaktayım. Anlatım, taklit gibi yöntemler kullanmaktayım. Repertuvarın zorluk derecesine göre değişmekle birlikte en az iki haftada bir grup çalışması yaptırmaktayım. Bireysel olarak da dinlemekteyim” (G.8).

“Vokal uygulamalar, ve bona çalışmalarına yer veriyorum. bazen eserlerin öyküleri de anlatıyorum. Kayıtlarını ulaştırıp, bolca dinlemeleri talep ediyorum” (G.10).

Öğretim elemanlarının derste en çok kullandıkları yöntemlerin gösterip yaptırma, grup çalışması ve bireysel dinleme yöntemi olduğu görülmektedir. Bu üç yöntem de çalgı ve orkestra eğitiminde en çok kullanılan, verim alınan ve orkestra dersi hedef kazanımlarının gerçekleştirilmesi için önemli olduğu düşünülen yöntemlerdir. Gösterip yaptırma modelinin görerek ve işiterek öğrenmeye olanak sağladığından söz edilebilir. Grup çalışması sayesinde ise birlikte çalma, grup bütünlüğünü sağlama, birbirini dinleme kazanımlarının gerçekleşebileceği söylenebilir.

Tablo 9.

Derste Kullanılan Sağ El Yay Tekniklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Yay Teknikleri	Her Zaman		Sıklıkla		Çok Az		Kullanmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Detache	9	82	2	18				
Legato	9	82	2	18				
Staccato	5	45	4	36	2	18		
Portato	4	36	5	45	2	18		
Spiccato	3	27	3	27	4	36	1	9

Martele	3	27	5	45	2	18	1	9
Sautille			2	18	6	54	3	27
Colle					5	45	6	54
Saltando					5	45	6	54
Pizzicato	5	45	5	45	1	9		
Col Legno Battuo					8	72	3	27
Detaş Porte	1	9	2	18	4	36	4	36
Chopping			1	9			10	91

Tablo 9 incelendiğinde öğretim elemanlarının, sağ el yay tekinleriyle ilgili Detaş, Legato, Pizzicato tekniklerini her zaman, Staccato, Portato, Martele tekniklerini sıklıkla, Spiccato, Sautille tekniklerini orta derecede, Colle, Saltando, Detaş Porte, Col Legno Battuo ve Chopping tekniklerini çok az kullandıkları söylenebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar;

Orkestra/Oda müziği eğitim sürecinin değerlendirme aşamasına ilişkin öğretim elemanları görüşlerine tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 10.

Değerlendirmede Kullanılan Ölçeklere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Ölçekler	Ölçek kullanıyorum	G.3, G.4, G.5, G.6, G.7, G.8	6	54
	Ölçek kullanmıyorum	G.1, G.2, G.9, G.10, G.11	5	45

Tablo 10 incelendiğinde öğretim elemanlarının çoğunun değerlendirme aşamasında ölçek kullandıkları (%54) görülmektedir. Ölçek kullanmadığını (%45) belirten öğretim elemanı görüşlerine de ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Duatelere uyuyor mu?, entonasyon, birlikte icra, yay durumları, dinamikler nasıl?, bunlara dikkat ediyorum” (G.1).

“Hiçbir ölçek kullanmıyorum çünkü şartlar uluslararası standartta değil, daha doğrusu bir standart yok” (G.2).

“Değerlendirme aşamasında oluşturduğum kendime özgü ve bölüm olarak diğer değerlendirme kriterleriyle de örtüşen bir ölçeğim var. Bu ölçeğin temel 3 boyutu teknik-müzikal ve kişisel (derse devam derse hazırlıklı gelmesi etkinliklere katılım) gibi üç ana boyuttan oluşmaktadır” (G.4).

“Uluslararası bir değerlendirme ölçeği kullanmıyorum. Değerlendirme için belirlediğim kriterler bulunmakta. Öğrencilerimin vize sınavlarını bu kriterlere dikkat ederek kuartet olarak yapıyorum. Final sınavı olarak orkestra derslerindeki devam, devamsızlık konularını dikkate alıyorum. Ara sınav olarak da ‘1 dakika içerisinde akort’ sınavı yapıyorum” (G.7).

“Herhangi bir ölçek kullanmıyorum. Ancak öğrencilerin açıkça gördüğü gözlem formu olarak kendi kriterlerime göre belirlediğim bir puanlama formu kullanıyorum. Öğrencilere performanslarını değerlendirmelerini bu form üzerinden yaptırıp, görüşlerini soruyorum” (G.10).

Öğretim elemanlarının bir kısmının değerlendirme yaparken kendi hazırladıkları ölçekleri kullandıkları, bir kısmının içe ölçek kullanmadığı görülmektedir. Değerlendirmede kendilerine ait (derse devam, gözlem formu, 1 dakikada akort vb.) farklı kriterleri de göz önüne aldıkları görülmektedir.

Tablo 11.

Değerlendirmede Kullanılan Yöntemlere İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Yöntemler	Küçük gruplar halinde dinlemek	G.3, G.4, G.5, G.6, G.7, G.8, G.9, G.10	8	73
	Orkestranın tamamını dinlemek	G.1, G.2, G.4, G.6, G.8, G.9, G.10	7	64
	Bireysel dinlemek	G.1, G.2, G.3, G.5, G.8, G.9	6	54
	Yazılı sınav yapmak	G.7	1	9

Tablo 11 incelendiğinde öğretim elemanlarının değerlendirmelerini, genellikle öğrencileri bireysel dinleyerek (%54), küçük gruplar, kuartet, kentet halinde dinleyerek (%73) ve orkestranın tamamını dinleyerek (%64) yaptıkları yöntemler kullandıkları görülmektedir. Bir öğretim elemanının yazılı sınav yaparak (%9) değerlendirme gerçekleştirdiği de görülmektedir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Değerlendirmemi öğrencileri bireysel dinleyerek yaptığım da olur, orkestranın genelini dinleyerek yaptığım da” (G.2).

“Değerlendirmeyi dörtlü olarak (kuartet)yapıyorum. Orkestra yönetiminde doğal olarak bireysel değerlendirme yapıyorum” (G.3).

“Kuartet ya da kentet olarak, bir öğrencinin odaklanıldığı, diğerlerinin dikkatle dinlenmediği bir yapıda eser icra ettirilir ve dinlenilir. Dolayısıyla bireysel olarak öğrenciyi dinlemiş oluyorum” (G.5).

“Orkestra I dersinde, orkestra disiplini, orkestrada görev dağılımı, orkestra tarihi (15. yüzyıldan 20. yüzyılda olan değişimler) orkestra çalgıları, ülkemizdeki orkestra ve

oda müziği gurupları ve orkestra müziği dinleme kuralları vb. konularda teorik bilgiler veriyorum ve bu bilgilerden yazılı sınav yapıyorum. Orkestra II dersinde teorik olarak ülkemizdeki ve dünyadaki orkestra ve şeflerinden örnekler dinletiyorum ve sınavda soruyorum. Orkestra III dersinde orkestra dersinin bir bölümünde; orkestradaki çalgıları ses renkleri ve alanlarına göre dinleme, açıklama, çalışmaları yaptırıyorum. Sınavlarda, sesini duyduğu çalgıların isimlerini yazmaları istiyorum. Bu çalgılara derste anlattığım, uluslar arası halk çalgılar (Çin, Yunanistan, Makedonya vb.) da dahil olmaktadır” (G.7).

“Kuartet olarak, grup olarak, bireysel olarak, orkestranın tamamını dinleyerek, hepsini kullanırım” (G.8).

“Hem bireysel, hem de gruplar halinde dinliyorum. Sınavlarda müzikal dinamiklere ve duatelere daha çok önem veriyorum” (G.9).

Elde edilen bulgulara göre oranları birbirlerine yakın olmakla beraber bireysel olarak, küçük gruplar halinde ve orkestranın tamamını dinleyerek değerlendirme gerçekleştirdikleri görülmektedir. Kuartet dinleme yönteminin faydaları arasında, her çalgı grubundan bir kişi çaldığı için daha detaylı dinleyebilme ve çalgıları bireysel olarak duyabilme olanağı sağlanması sayılabilir. Değerlendirme, orkestranın tamamı dinlenerek yapıldığında, bireysel olarak dinlemenin gerçekleştirilemediği düşünülebilir. Orkestranın tamamının dinlenmesi ile orkestra bütünlüğü, beraber çalma ve grupların birbirini dinlemesi değerlendirmelerinin yapılabildiğinden de söz edilebilir.

Tablo 12.

Değerlendirme Aşamasında Görüş ve Yardımlara İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tema	Kodlar	Görüşmeci	f	%
Görüş ve Yardımlar	Değerlendirmeyi kendim gerçekleştiriyorum	G.1, G.2, G.3, G.5, G.7, G.8, G.9, G.11	8	73
	Öğretim elemanları ile görüşüyorum	G.4, G.6, G.10	3	27

Tablo 12 incelendiğinde öğretim elemanlarının çoğunun değerlendirmeyi kendilerinin gerçekleştirdikleri (%73) görülmektedir. Değerlendirmede diğer öğretim elemanları ile görüşmekte olan (%27) öğretim elemanları da bulunmaktadır. Öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

“Görüşmüyorum, gerekirse görüşülmesinde bir sakınca yok” (G.2).

“Değerlendirme aşamasında da onun öncesinde de uygulama ve işleniş aşamalarında da diğer çalgı eğitimcileriyle görüşüyorum. Bazen öğrencinin çalgısındaki düşüşü ya da ilerlemesinin tespit amaçlı da görüştüğüm fikir alışverişinde bulunduğum olur” (G.4).

“Görüşmüyorum. Ancak zaman planlaması yapılarak diğer hocalarla değerlendirme yapılması daha uygun olabilir” (G.5).

“Dersi yaylı çalgılar olarak sadece kendim yürütüyorum. Öğretim elemanlarıyla görüşmüyorum” (G7).

“Değerlendirmemi kendim yapıyorum. Ancak bireysel çalgı dersleri sınavlarını komisyon olarak yapmaktayız. Bu yüzden diğer öğretim elemanlarıyla görüş alışverişi sağlanmaktadır” (G.8).

“Bazen görüşüyorum, özellikle solistlerin puanlamalarında önem veriyorum” (G.10).

Öğretim elemanlarının çoğunun değerlendirmeyi kendileri yaptıkları görülmektedir. Ancak değerlendirmeyi kendileri gerçekleştiren öğretim elemanlarının bazılarının öğrencilerin çalgı öğretmenleri ile görüş alışverişinde buldukları ulaşılan bulgular arasındadır.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar;

Son dört eğitim öğretim yılına ilişkin repertuarlar Tablo 13, Tablo 14, Tablo 15, Tablo 16’de yer almaktadır.

Tablo 13.

Klasik Batı Müziği Eserleri

Besteci	Eser
W.A.MOZART	29. Senfoni
W.A.MOZART	Queen of The Night Aria
G.F.HAENDEL	Sarabande
H.PURCELL	Rondo
J.S.BACH	Orchestral Suite No:2
AVIVALDI	L'estro Armonico Due Violini Concerto
G.BIZET	Carmen Suite
J.S.BACH	Piyano Konçertosu, Re minör, 1. Bölüm "Allegro
A.DVORAK	9. Senfoni "Yeni Dünya Senfonisi, 2. Bölüm, "Largo"
A. VIVALDI	La Follia Op.1 Nr.12
G.DINICU	Caruta Postei - Posta Arabası
G.B.PERGOLESİ	Sicilienne
P.I.TCHAIKOVSKY	Danse Des Petit Cygnes
W.A.MOZART	Rondo
E.H.GRIEG	In The Hall Of The Mountam King
J.BRAHMS	Syphonie No:1
G.ROSSINI	Themes from The Barber Of Seville Overture
AVIVALDI	4 Keman İçin Konçerto (Op:3 No:10)
M.RAVEL	Pavane
PACHABEL	Canon
H.PURCELL	Rondo
J.HAYDN	Kanon
A. VIVALDI	Mevsimler (For Seasons)
J.HAYDN	27. Senfoni
C.STAMITZ	Senfoni Konçertant
J.BRAHMS	Macar Dansı 5
G.BIZET	Carmen Suit
H.PURCELL	Overture
A. VIVALDI	Gitar ve Orkestra İçin Konçerto RV93
P.I.TCHAIKOVSKY	Russian Dance-Trepak (Nutcracker)
P.I.TCHAIKOVSKY	March (Nutcracker)
L.V.BEETHOVEN	Senfoni No:9, Senfoni No:5
G.F.HAENDEL	Su Müziği - Air,Bourre,Hornpipe
W.A.MOZART	Flüt İçin Andante
J.C.BACH	Do minör Viyola Konçertosu
G.FAURE	Elegie
C.STAMITZ	Symphonie Konçertant 1.Bölüm
A.CORELLI	Op.6,No.7 Concerto Grosso, Andante Largo, Allegro
W.A.MOZART	No.21 Piyano Konçertosu, Andante
F.A.HOFFMAISTER	Re Majör Viyola Konçertosu
W.A.MOZART	Ave Verum Corpus
P.I.TSCHAIKOVSKY	Nocturne
J.S.BACH	Bourree
AVIVALDI	Concerto for Strings RV157, Allegro, Largo, Allegro
J.HAYDN	Senfoni No.2
A.SCARLATTI	Se Tu Della Mia Morte, Andante
G.B.PERGOLESİ	Stizzoso, Mio Stizzoso, Allegro
J. HAYDN	Symphony Nr.39
A. VIVALDI	Concerto Grosso RV578
A. VIVALDI	Concerto in RV156
J.HAYDN	Symphonie Nr.44 "Trauer"
J.HAYDN	Symphony Hob:I No:27 in G
A. VIVALDI	Cello Sonata RV40 in e
S.RACHMANINOFF	Vocalise Op.14 No:14
E.GRIEG	Peer Gynt Suite Op.46 No:1
L.V.BEETHOVEN	Bagatelle
F.MENDELSSOHN	Tarantella
G.VERDI	La Donna Mobile
D.SHOSTAKOVICH	Waltz
C.GUATELLI	Ottoman Exhibition March
B.BARTOK	Romen Halk Dansları
D.SHOSTAKOVICH	2 Numaralı Vals
J.MASSENET	Cantique
C.W.GLUCK	Kutsanmış Ruhların Dansı
P.I.TCHAIKOVSKY	Valse Sentimentale
E.GRIEG	Two Elegiac Melodies, I. Heart's wound, II. Last spring

Klasik Batı Müziği Bestecileri

Besteci	f	%
A.VIVALDI	9	14
W.A.MOZART	6	9
J.HAYDN	6	9
P.I.TCHAIKOVSKY	5	8
J.S.BACH	4	6
H.PURCELL	3	4
E.GRIEG	3	4
G.F.HAENDEL	2	3
D.SHOSTAKOVICH	2	3
C.BIZET	2	3
C.STAMITZ	2	3
L.W.BEETHOVEN	2	3
G.B.PERGOLESI	2	3
J.BRAHMS	2	3
DİĞER (16 BESTECİ)	16	24

Tablo 13 incelendiğinde öğretim elemanlarının repertuvarda en fazla A.VIVALDI'nin (%14) eserlerine yer verdikleri görülmektedir. Repertuvarlarda eserleri sıklıkla kullanılan diğer bestecilerin W.A.MOZART (%9), J.HAYDN (%9), P.I.TCHAIKOVSKY (%8), J.S.BACH (%6), H.PURCELL ve E.GRIEG (%4) olduğu söylenebilir. Öğretim elemanları G.F.HAENDEL, D.SHOSTAKOVICH, C.BIZET, C.STAMITZ, L.W.BEETHOVEN, G.B.PERGOLESI ve J.BRAHMS'ın (%3) eserlerini de repertuvarlarına almışlardır.

Tablo 14.

Türk Besteci Eser ve Düzenlemeleri

Besteci	Eser
Düz: E.TUĞCULAR	Gafil Gezme Şaşkın
Düz: R.AKYÜREK	Bülbülüm Altın Kafeste
M.SUN	Yedi Cüce
Z.AYDINTAN, Düz: S.BİLGİN	Atam
F.CANSELEN, Düz: Y.KIVRAK	İzindeyiz
M.SUN	Biz Atatürk Gençleriyiz
C.AKIN, Düz: S.BİLGİN	Bozkırlar Yeşerecek
Y.KIVRAK, Düz: S.BİLGİN	Şanlı Atatürk
KAPTANZADE ALI RIZA BEY, Düz:	Efem
R.AKYÜREK	
R.FERSAN	Rast Peşrev
A.S.ECE	Masal
N.KODALLI	Telli Turna Suti
Ş.ALICIOĞLU	Bir Elveda Şarkısı
Düz: H.KESKİN	İki Türkü, "Oy Trabzon Trabzon, Batum Türküsü"
Düz: H.T.KILIÇ	Cezayirin Harmanları - Bursa Yöresi
Düz: K.KARKIN	Mevlam Bir Çok Dert Vermiş - Türkü / Yöre: Malatya
SANTURİ ETHEM EFENDİ, Düz: O.BALCI	Şehnaz Longa
A.SEVGİ	Nikriz
Düz: A.S.ECE	Ben Seni Sevdigimi
DEDE EFENDİ, Düz: O.BALCI	Gülnihal
H.ÖZÇİVİ	Nihavend Sirto
E.TUĞCULAR	Çığdem
Düz: E.TUĞCULAR	Osmanım
KAPTANZADE ALI RIZA BEY, Düz: O.BALCI	Denizde Akşam
İ.TAVİLOĞLU	Beşi Bir Yerde
Düz: E.TUĞCULAR	Kerimoğlu Zeybeği
Y.KÖSE	Küçük Süit
Z.ARCA, Düz: Y.KIVRAK	Dertli Kaval
Düz: E. BAYRAKTAR	Çamdan Sakız Akıyor
C.R.REY, Düz: E.TUĞCULAR	Gemiler
C.R.REY, Düz: S.BİLGİN	10.Yıl Marşı
Düz: E.TUĞCULAR	Ağasar'ın Balı
Düz: O.BALCI	Kadifeden Kesesi
Y.TURA	Gül Yine Sen
Düz: S.BİLGİN	Çalın Davulları
Düz: N.YILDIZ	Ceviz Oynamaya Geldim
KAPTANZADE ALI RIZA BEY , Düz: O. BALCI	Denizde Aksam, Andante, Allegro
Düz:H.T.KILIÇ	Sarı Gelin
Düz: H.T. KILIÇ	Vardar Ovası
M.SUN, Düz: A.ÖZBAY	Seni Sevdim Diye
E.TUĞCULAR	Renkler Süiti, Köroğlu
KEMANİ KEVSER HANIM, Düz: O.BALCI	Nihavend Longa
Düz: M.ÖZDEMİR	Tango Potpuri
Düz: E. TUĞCULAR	Üç Türkü, Kars Oyun Havası, Somalı Zeybeği, Arpa
	Buğday Daneler
Düz: Ç.AYTEPE	Bahçalarda Mor Meni
İ.İNCİ	Aşalım

Türk Besteci Eser ve Düzenlemeleri

Besteci	Beste		Düzenleme	
	f	%	f	%
E.TUĞCULAR	2	4	6	12
O.BALCI			6	12
S.BİLGİN			5	10
H.T.KILIÇ			3	6
R.AKYÜREK			2	4
Y.KIVRAK	1	2	2	4
A.S.ECE	1	2	2	4
C.R.REY	2	4		
KAPTANZADE ALİ RIZA BEY	3	6		
M.SUN	3	6		
DİĞER (11 BESTECİ)	11	23		

Tablo 14 incelendiğinde öğretim elemanlarının E.TUĞCULAR'ın bestelerine, (%4) düzenlemelerine (%12) ve O.BALCI'nın düzenlemelerine (%12), S.BİLGİN'in düzenlemelerine (%10) yer verdikleri görülmektedir. Öğretim elemanlarının çalışılan repertuarlarda KAPTANZADE ALİ RIZA BEY ve M.SUN'UN bestelerine (%6), Y.KIVRAK ve A.S.ECE'nin beste (%2) ve düzenlemelerine (%4), C.R.REY'in bestelerine (%4) repertuarlarda sıklıkla yer verdikleri söylenebilir. H.T.KILIÇ (%6) ve R.AKYÜREK'in (%4) düzenlemeleri de çalışılan eserler arasında bulunmaktadır. Orkestra düzenlemesi yapan öğretim elemanlarının repertuarda kendilerine ait düzenlemelere yer verdiklerinden söz edilebilir.

Tablo 15.

Eser Albümleri

Besteci	Albüm
MANOOKIAN	Album of Overture Themes
A.S.ECE	Gençlik Orkestraları İçin Halk Ezgileri
Z.ÇUBUK, H.T.KILIÇ	Orkestra ve Oda Müziği Eserleri
U.TÜRKMEN	Birlikte Söyleme ve Çalma İçin Dağarcık Demet
E.TUĞCULAR	Orkestra ve Oda Müziği Eserleri
S.BİLGİN	Orkestra Albümü
A.ALBUZ	Orkestra ve Oda Müziği Eserleri
M.DEDEOĞLU	Orkestra İçin 5 Parça – Andantino, Allegretto

Tablo 15 incelendiğinde öğretim elemanlarının 8 albümden yararlandıkları görülmektedir. 7 albümün Türk yazarlar tarafından, 1 albümün ise yabancı yazar tarafından hazırlandığı görülmektedir.

Tablo 16.

20. ve 21. Yüzyıl Eserleri

Besteci	Eser
Düz: N.BAGİROV	Grensleeves
C.VELAZQUEZ	Besame Mucho
G.BREGOVIC	Underground Tango
F.SAY	Ballade No:1, No:2
J.WILLIAMS, Düz: C.JONES	Schindler's List
Düz: C.TERRY	Jingle Bells – Traditional Music
P.E.FLETCHER	Folk Tune
A.MELİKOV	Türk Kızlarının Dansı, Aşk Efsanesi Balesinden
L.RAGO	İntermezzo
G.A.SPECKERT	Pizz-a- Tango
L.EINAUDI, Düz: S.CANYAKAN	Primavera
ADELE / P.EQWORTH, Düz: G.ÇETİN	Skyfall
A.KETELBEY, Uyar: Ç.ŞEN	In a Persian Market
S.AKSU / O.TUNÇ, Uyar: A.KIRŞAN	1945
K.BADELT	Karayip Korsanları
R.DJAWADI	Game of Thrones
C.R.JEPSEN	Call me Maybe
D.ELFMAN	Themes From Edward Scissorhands
T.GÜLİYEV	Akşam Mahnısı
J.MYERS	Cavatina
ANONİM, Uyar: B.LIPTON	Der Heyser Bulgar
QUEEN-B.MAY	The Show Must Go On
F.ROSELLI, Uyar: E.OKAY	Kutsal Gece
L.MAIRHOFER	Rock For Fun
QUEEN	I Want It All
J. HASSREITER, Düz: M.E.ÖZDEMİR	Dancing Show
A.NEWLEY / L.BRICUSSE, Düz: M.E.ÖZDEMİR	Feeling Good
G.D.WEISS / B.THIELE, Düz: M.ERGÜL	What a Wonderful World
A.C.JOBIM / V.D.MORAES (N. GIMBEL), Düz:	The Girl From Ipanema
C.İNCEMEN	
R.HENDERSON / M.DIXON, Düz: M.E.ÖZDEMİR	Bye Bye Blackbird
J.KANDER / F.EBB, Düz: M.E.ÖZDEMİR	New York New York
F.VALLI, Düz: M.ERGÜL	Can't Take My Eyes Off You
SUMNER / CLAPTON / KAMEN, Düz: C.İNCEMEN	It's Probably Me
A.HAMMOND / J.BETTIS, Düz: M.E.ÖZDEMİR	One Moment in Time
BON JOVI / SAMBORA / MARTIN, Düz:	It's My Life
M.E.ÖZDEMİR	
R.FALVO	Dicitencello Vuie
K.JENKINS	Adiemus
J.LENNON, P.McCARTNEY	Hey Jude
ANONİM, Düz: B. KROGSTAD	The Water is Wide, Andante
COLDPLAY, Düz: L.MOORE	Viva La Vida, Allegro
G.VARDAPET	Miniatures, The Red Shawl, Stalk Along
E. MORICONNE, Düz: B. KROGSTAD	Cinema Paradiso
Ü.HACIBEYOV	Hicran Derdi
F. LOEWE	I Coluld Have Dance All Night
M. MORES & THE POLICE	Roxanne
L.ANDERSON	Jazz Pizzicato
A.PIAZZOLA	Finale
K.KONDO	Super Mario Bros
L.GAGA, Düz: L.MOORE	Hit Mix
M.GIACHINNO, Düz: S.BULLA	Ratatouille
A.G.VILLODO	El Choclo - Tango Criollo
P.DESMOND	Take Five

Tablo 16 incelendiğinde öğretim elemanlarının vals, tango, film müzikleri, popüler müzikler, klasikleşmiş eserler, caz müzik gibi farklı türden eserlere repertuvarlarda yer verdikleri görülmektedir. Film müziklerinden Karayip Korsanları, Game of Thrones, Schindler's List gibi örnekler bulunmaktadır. Farklı türden eserlerin orkestra dersi repertuvarında yer almasının öğrenciler için dersi daha eğlenceli hale getireceği, bununla birlikte dinleyicilerin de beğeni düzeyi üzerinde olumlu etkileri olacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına ve bu sonuçlar doğrultusunda önerilere yer verilmiştir

5.1. Sonuç ve Tartışma

5.1.1. Birinci alt probleme ilişkin sonuçlar. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Orkestra/Oda Müziği dersi öğretim elemanlarının eser seçiminde öğrenci seviyelerine, eserlerin niteliğine, konser amaç ve hedeflerine dikkat ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının kültürel değerleri göz önüne aldıkları ve beğeni kazanacak eserler seçmeyi önemli gördükleri de ulaşılan sonuçlar arasındadır. Bu sonuçlar Akyürek'in (2009) "Müzik Eğitimcisi Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitimi ve Orkestra Yapılanmalarının İncelenmesi", Varış'ın (2007) "Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Orkestra ve Yönetimi Dersi Öğretim Sürecinin Betimlenmesi ve Değerlendirilmesi" ve Soytok'un (2017) "Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki Flütlü Oda Müziği Gruplarında Karşılaşılan Sorunlar" başlıklı araştırmalarında elde edilen sonuçlar ile benzerlik göstermektedir. Araştırmalar incelendiğinde Akyürek (2009) ve Varış'ın (2007) öğrencilerin bireysel çalgılarındaki mevcut performans farklılıkları ve teknik düzeylerinin dikkate alınarak dersin amacına uygun ders planı hazırlanması gerektiği, Soytok'un (2017) "şehrin kültürel beklentilerini karşılama gibi bir sorumluluğu olduğu ve bu durumun seçilecek repertuvara etki ettiği" sonuçlarına ulaştıkları görülmektedir.

Öğretim elemanlarının çalıştırılacak eserleri planlarken kaynakların yetersiz olması, öğrencilerin çalgı seviyelerinin düşük olması ve çalgıların orkestra içindeki dağılımlarının dengesiz olması sorunlarıyla karşılaştıkları sonuçlarına da ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının çalıştırmak istedikleri eserlerin orkestra düzenlemelerine ulaşamadıkları, yazılı kaynakları yetersiz buldukları ve notasına ulaştıkları eserleri öğrenci seviyelerine uygun görmedikleri ulaşılan diğer sonuçlardandır. Orkestrada yer alan öğrencilerin seviyelerindeki farklılıklardan ve çalgı dağılımındaki

dengelesizliklerden dolayı teknik olarak zor eserlerin repertuvara alınmadığı sonuçları elde edilmiştir. Bu durumun öğretim elemanlarını eser seçimi aşamasında zorladığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer sonuçlar Rohner'in (1942) "The Grade School Orchestra" başlıklı araştırmasında "orkestra öğrencilerinin çalgı seviyelerindeki farklılıklar ve orkestra gruplarındaki çalgıların eşitsiz dağılımının orkestra sürecini olumsuz etkilediği", Akkaya'nın (2012) "Viyola Repertuarı İçin Çalışma Kılavuzu" araştırmasında 'orkestra eserlerinin partilerinin teknik ve müzikal zorluklar içerdiği, bu partilerin özenli ve dikkatli çalışılması gerektiği' ve Soytoğ'un (2017) "Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki Flütlü Oda Müziği Gruplarında Karşılaşılan Sorunlar" araştırmasında 'orijinal düzenlemelerin Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi bölümleri için uygun olmamasından dolayı repertuar sorunu yaşandığı' sonuçları ile örtüşmektedir.

5.1.2. İkinci alt probleme ilişkin sonuçlar. Öğretim elemanlarının eserleri çalıştırırken başta öğrencilerinden, daha sonra fiziki şartların yetersizliğinden ve ders saatlerinin kısıtlı olmasından kaynaklanan sorunlarla karşılaştıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca orkestrada yer alan öğrencilerin fiziki olarak düşük kalitede fabrikasyon çalgılara sahip olmasından ve öğrencilerin orkestra dersine yeteri kadar ilgi göstermemesinden kaynaklanan sorunların da olduğu sonuçları elde edilmiştir. Bu sonuçlar ÖZ'ün (2001) "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitiminde Yaylı Çalgıların Yeri ve Önemi" başlıklı araştırmasında 'müzik eğitimi bölümlerinde araç-gereç, repertuar eksikliği sorunlarının yaşandığı', Akyürek'in (2009) "Müzik Eğitimi Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitimi ve Orkestra Yapılanmalarının İncelenmesi" araştırmasında 'Orkestra/Oda Müziği haftalık ders saatinin yetersiz olduğu' sonuçları ile örtüşmektedir. Müzik Eğitimi alanında yapılan, konu bakımından farklılıkları bulunan; ancak ulaşılan sonuçlar itibari ile benzerlik gösteren başka araştırmalar da bulunmaktadır. Bahsi geçen araştırmalar incelendiğinde Uslu'nun (2013) "Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi (Keman) Ders Programlarının Yürütülmesine Yönelik Eğitimci Görüşlerinin Değerlendirilmesi" araştırmasında 'haftalık bireysel çalgı ders saatinin yetersiz olduğu', Topalak'ın (2013) "Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi/Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi" araştırmasında 'Güzel

Sanatlar Lisesi kurumlarında enstrüman eksikliği bulunması problemiyle karşılaştığı' ve Köse ve Çiftçi'nin (2016) "Koro ve Orkestra/Oda Müziğinde Seslendirme/Yorumlama Başarım Gücü Üzerine Program Odaklı Bir İnceleme" araştırmalarında 'ders saatinin yeterli olmadığı ve bu durumdan kaynaklı başarım gücünün artırılması için ekstra çalışma aldıkları' sonuçlarına ulaştıkları görülmektedir. Bu sonuçlar bu araştırmada ulaşılan sonuçlar ile paralellik göstermektedir.

Orkestra eğitimi sürecinde öğrencilerden kaynaklanan sorunların çözümü ile ilgili olarak öğretim elemanlarının bireysel çalgı öğretim elemanları ile işbirliğine gittikleri ve öğretim elemanlarından bu konuda yardım talep ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Bazı öğretim elemanlarının telefon uygulamalarını (WhatsApp vb.) kullandıkları ve bir akademisyenin de öğrencileri solo performans ve konserlere teşvik ederek sorunları çözmeye çalıştıkları ulaşılan diğer sonuçlar arasındadır.

Derste en çok kullanılan yöntemlerin gösterip yaptırma yöntemi, grup çalışması ve bireysel dinleme yöntemi olduğu tespit edilmiştir. Bu üç yöntem de çalgı ve orkestra eğitiminde en çok kullanılan, verim alınan ve orkestra dersi hedef kazanımlarının gerçekleştirilmesi için önemli olduğu düşünülen yöntemlerdir. Akyürek (2009) de "Müzik Eğitimi Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitimi ve Orkestra Yapılanmalarının İncelenmesi" başlıklı araştırmasında "Orkestra/Oda Müziği dersi uygulama aşamasında öğretim elemanlarının çoğunun; deşifre, grup çalışması, eserdeki zor pasajların çalışılması ve toplu olarak eserin pekiştirilmesi yöntemlerini kullandıkları" sonucuna ulaşmıştır.

Öğretim elemanlarının sağ el yay tekinleriyle ilgili; Detaşe, Legato, Pizzicato tekniklerini her zaman, Staccato, Portato, Martele tekniklerini sıklıkla, Spiccato, Sautille tekniklerini orta derecede, Colle, Saltando, Detaşe Porte, Col Legno Battuo ve Chopping tekniklerini çok az kullandıkları sonuçları elde edilmiştir.

5.1.3. Üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar. Öğretim elemanlarının genellikle kendi oluşturdukları ölçekleriyle değerlendirmelerini gerçekleştirdikleri sonucu elde edilmiştir. Değerlendirmede kendilerine ait (derse devam, gözlem formu, 1 dakikada akort vb.) farklı kriterleri göz önüne aldıkları görülmektedir. Akyürek (2009) de "Müzik Eğitimi Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği

Eğitimi ve Orkestra Yapılanmalarının İncelenmesi” başlıklı araştırmasında ‘Orkestra/Oda M¼ziđi dersi değerlendirme aşamasında teknik bilgi ve davranışları toplu almada kullanabilme, grup içi ve gruplar arası birliktelik, uyum ve derse katılım d¼zeylerinin değerlendirme ölç¼tleri arasında olduğu’ sonuçlarına ulaşmıştır.

Yapılan görüşmeler doğrultusunda öğretim elemanlarının değerlendirme ile ilgili olarak bireysel, küçük gruplar halinde ve orkestranın tamamını dinleme yöntemlerini kullandıkları tespit edilmiştir. Küçük gruplar halinde dinleme yöntemi içinde yer alan kuartetin, bireysel dinlemeye olanak sağladığı; orkestranın tamamını dinlemenin ise beraber çalma, orkestra b¼t¼nl¼đ¼ gibi konularda etkili olduğuna bulgular doğrultusunda ulaşılmıştır.

Öğretim elemanlarının fikir alışverişi ve zaman planlaması gibi konularda diğer akademisyenlerle görüřt¼kleri; ancak çoğunlukla değerlendirmelerini kendileri yaptıkları araştırma sonuçları arasında yer almaktadır.

5.1.4. Dörd¼nc¼ alt probleme ilişkin sonuçlar. Öğretim elemanlarının son 4 yıla ait repertuvarlarında ağırlıklı olarak barok, klasik dönem eserlerine yer verdikleri, romantik ve ağdaş döneme ait eserlerin de çalıştırıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Repertuvarda en fazla A.Vivaldi’nin eserlerine yer verdikleri, eserleri sıklıkla kullanılan bestecilerin W.A.Mozart, J.Haydn, P.I.Tchaikovsky, J.S.Bach, H.Purcell ve E.Grieg olduğu sonuçları elde edilmiştir. Öğretim elemanlarının en fazla E.Tuğcular’ın besteleri ile düzenlemelerine ve O.Balcı’nın düzenlemelerine yer verdikleri ulaşılan sonuçlardandır. Çalışılan repertuvarlarda Kaptanzade Ali Rıza Bey ve M.Sun’un eserlerini sıklıkla kullandıkları ve öğretim elemanlarının repertuvarda kendilerine ait düzenlemelere yer verdikleri gör¼lm¼řtür. Öğretim elemanları vals, tango, film müzikleri, pop¼ler müzikler, klasikleşmiş eserler, caz müzik gibi farklı türden esere repertuvarlarda yer vermektedirler. Bu sonuçlar Dağdeviren’in (2015) “G¼zel Sanatlar Liseleri Batı M¼ziđi algı Toplulukları Dersi Repertuvarına Yönelik Sorunların İncelenmesi” araştırmasında ulaştığı sonuçlar ile örtüşmektedir. G¼zel Sanatlar Liselerinde yapılan araştırmada Dağdeviren (2015), klasik batı müziği bestecilerinden en fazla A.Vivaldi’nin eserlerine repertuvarda yer verildiği, düzenleme sayısı ile ikinci sırada Erdal TUĞCULAR’ın yer aldığı ve güzel

sanatlar liselerinde genellikle orkestra dersini yürüten veya okulda görev yapan bir öğretmen tarafından düzenlenmiş eserlerin çalıştırıldığı sonuçlarına ulaşmıştır.

5.2. Öneriler

Elde edilen bulgular ve ve sonuçlar ışığında araştırmaya ilişkin aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. Müzik eğitimi anabilim dallarında çalgı seçimleri orkestra/oda müziği eğitimi sürecinde orkestrayı oluşturan çalgı gruplarının sayısal dengesi göz önünde bulundurularak yapılabilir.
2. Müzik eğitimi anabilim dalları öğrenci orkestraları için düzeye uygun eserlerin ve düzenlemelerin sayısı artırılabilir, yazılı kaynaklar zenginleştirilebilir.
3. Müzik eğitimi anabilim dallarında Orkestra/Oda Müziği dersi sürecinde öğrencilerin bireysel çalgı hocalarından yardım alınabilir, bu yöntemle öğrencilerin teknik zorlukları daha kolay aşmaları sağlanabilir.
4. Müzik eğitimi anabilim dallarındaki orkestra çalışma alanları, fiziksel olarak daha uygun yapıya getirilebilir.
5. Müzik eğitimi anabilim dallarında sadece Orkestra/Oda Müziği dersi için orkestra derslikleri oluşturulabilir.
6. Müzik eğitimi anabilim dallarına nitelikli çalgılar alınarak, maddi durumu iyi olmayan öğrencilerin bu çalgıları kullanması sağlanabilir,
7. Müzik eğitimi anabilim dallarındaki Orkestra/Oda Müziği ders saati sayısı artırılabilir,
8. Müzik eğitimi anabilim dallarındaki bireysel çalgı ders saati sayısı artırılabilir,
9. İlgili araştırmaların sayısı artırılabilir.

KAYNAKLAR

- Akkaya, E. (2012). *Orkestral Viyola Repertuarı İçin Çalışma Kılavuzu*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akyürek, R. (2009). *Müzik Eğitimsi Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitimi ve Orkestra Yapılanmalarının İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Alaner, A.B. (2000). *Tarihsel Süreçte Müzik*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Alaylıoğlu, R. ve Oğuzhan, A.F. (1976). *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü*, İstanbul: İnkılap ve Aka Basımevi.
- Arseven, A.D. (2001). *Alan Araştırma Yöntemi (İlkeler, Teknikler, Örnekler)*, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2.Baskı.
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bilgenoğlu, E. (2016). Orkestrada Çalma Sanatı: Konservatuvar Viyola Bölümü Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma, *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi*, (2), 130 - 147, Ocak, Ankara.
- Bilir, G. (2018). *Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Mesleki Kariyer Tercihlerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı, Afyonkarahisar.
- Boran, İ. (1999). *İlhan Usmanbaş ve Cengiz Tanç'ın Orkestra Yapıtlarında Tını Özellikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzikoloji Anabilim Dalı Genel Müzikoloji Programı, İstanbul.
- Bozkaya, İ. (2001). *Dil-Müzik Bağlamında Prozodi*, Bursa: F. Özsan Matbaacılık.

- Budiansky S. & Foley T.W. (2005) The Quality of Repertoire in School Music Programs: Literature Review, Analysis and Discussion, *Reprinted from the Journal of the World Association for Symphonic Bands and Ensembles* 12, 17 - 39.
- Çeliksa, H. (2014). *Bestecilerin Görüşleri Doğrultusunda Türk Eğitim Müziğinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Bursa.
- Çuhadar, H. (2009). Kemanda Çalma Teknikleri, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (1), 2009, 121 - 132, Adana.
- Dağdeviren, P. (2015). *Güzel Sanatlar Liseleri Batı Müziği Çalgı Toplulukları Dersi Repertuvarına Yönelik Sorunların İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Gillespie, R. & Hamann, D.L. (1998) 'The Status of Orchestra Programs İn The Public School' *Journal of Research in Music Education*, 46 (1), 75 - 86, USA.
- Green, T.J., Karvounarakis, G., Ives, Z.G. & Tannen, V. (2010) *Provenance in ORCHESTRA*, http://repository.upenn.edu/cis_papers/655, University of Pennsylvania.
- Kalyoncu, N. (2004). *Müzik Öğretmeni Yeterlikleri ve Güncel Müzik Öğretmenliği Lisans Programı*, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebi'nden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, 2, Isparta.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 27. Basım.
- Karcılıoğlu, İ. (2011). *18. Yüzyıl Standart Orkestra Çalgılarının 20.Yüzyılda Genişletilmiş Çalgı Teknikleriyle Kullanımı*, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Kompozisyon Sanat Dalı Kompozisyon Programı, İstanbul.
- Köksal, A. (2000). Müzik Eğitimi Alma, Cinsiyet Ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre Ergenlerin Empatik Becerilerinin ve Uyum Düzeylerinin İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 99 - 107, Ankara.

- Köse, H.S. ve Çiftçiabaşı, M.C. (2016). Koro Ve Orkestra /Oda Müziğinde Seslendirme/Yorumlama Başarım Gücü Üzerine Program Odaklı Bir İnceleme, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (17), 293 - 306, Aralık, Burdur.
- Öz, N.B. (2001). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitiminde Yaylı Çalgıların Yeri ve Önemi, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), Bursa.
- Özeke, S. (2003). *A History of Music Education in The Republic of Turkey, 1982-1998*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Arizona State University, Arizona.
- Özgüven, İ.E. (1980). *Görüşme İlke ve Teknikleri*, Ankara: İleri Matbaası.
- Özişler, D.E. (2018). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Ortaöğretim Müfredatındaki Hedef Davranışlara Yönelik Yeterliklerine İlişkin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özkut, B. (2003). *Sabahat Tekebaş'ın Yaşamı, Sanatçılığı ve Türk Şan Eğitimine Katkıları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir.
- Patton, M.Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation*, NewburyPark, CA: Sage.
- Reynolds, H.R. (2000). Repertoire İs The Curriculum, *Michigan Üniversitesi, Müzik Fakültesi, Müzik Eğitimleri Dergisi*, 31-33, Temmuz, Ann Arbor.
- Rohner, T. (1942) The Grade School Orchestra, *Music Educators Journal*, 28 (4), Feb.-Mar.
- Romines, F.D. (2000) *Undergraduate Instrumental Conducting Curricula: A Survey Of The Operational Curriculum And Pedagogical Techniques Relative To Balance, Blend And Intonation*, The University of Southem Mississippi: United States – Mississippi.
- Sağır, T., Eden, A. ve Şalliel, O. (2014). Müzik Eğitiminde Uzaktan Eğitim ve Orkestra Uygulamaları, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4 (9), 69 - 79, Malatya.
- Say, A. (1994). *Müzik Tarihi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005). *Besteciler-Yorumlar-Eserler-Kavramlar*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve DüNDAR, H. (2014). *Eğitim ve Bilim Dergisinde Yayınlanan Araştırmaların Eğilimleri: İçerik Analizi*, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39 (173).
- Soytok, S. (2017). Müzik Eğitimi Anabilim Dallarındaki Flütlü Oda Müziği Gruplarında Karşılaşılan Sorunlar, *Afyon Kocatepe Üniversitesi , Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 3 (5), Afyonkarahisar.
- Stofko, D.L. (2002). *A Comparative Study Of The Beginning Band And Beginning Orchestra Experience*, (D.M.A.) Arizona State University, United States, Arizona.
- Taşpınar, M. (2005). *Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri*, Ankara: Üniversite Kitabevi.
- Topalak, Ş. (2013) Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi/Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Sanat Eğitimi Dergisi*, 1 (2), 114 - 129.
- Türk Dil Kurumu. (2019). *Türkçe Sözlük*, <http://sozluk.gov.tr>. Ankara: TDK
- Türkmen, U. (2005). *Mesleki Müzik Okullarındaki Orkestra Derslerinde Orkestra Düzenlemeleri Yapılmış Halk Ezgilerinin Kullanılabilirliğine Yönelik Öğretmen Ve Öğrenci Tutumları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2. Basım.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi*, Ankara: Adalet Matbaası, 2. Basım.
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi*, Ankara: Evrensel Basımevi, 3.Baskı.
- Uslu, M. (2013) Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Bireysel Çalgı Eğitimi (Keman) Ders Programlarının Yürütülmesine Yönelik Eğitimci Görüşlerinin

Değerlendirilmesi, *Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 47 - 57.

Varış, Y.A. (2007). *Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Orkestra ve Yönetimi Dersi Öğretim Sürecinin Betimlenmesi ve Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yener, Ö. (2006). *Muammer Sun'un Yaşamı ve Eğitim Müziğine Katkıları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir.

Yıldırım A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi, *Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim ve Bilim Dergisi*, 23 (112), Ankara.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.

Yıldırım Orhan, Ş. ve Evren Tunca, B. (2014). Türkiye'de Oda Müziği Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tezleri, *Cyprus International University, Folklor/Edebiyat Dergisi*, 20 (80), Lefkoşa.

Yükseköğretim Kurulu. (1998). *Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi*, Mart, Ankara: YÖK

Yükseköğretim Kurulu. (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*, Ankara: YÖK

Yükseköğretim Kurulu. (2018). *Müzik Öğretmenliği Lisans Programı*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Muzik_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Yöndem, Ö. (2007). Orkestra Provalarında Zaman Faktörü, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 289 – 295, Haziran, Edirne.

Zaslaw, N. (1988). *When Is An Orchestra Not An Orchestra*, *Early Music*, 483, Kasım, Amerika Birleşik Devletleri.

EK-1

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi**Eğitim Bilimleri Enstitüsü**

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı'nda tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Can Çiftçibaşı ile yürütmekte olduğum "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra/Oda Müziği Eğitim Sürecinin Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi" isimli araştırmamda, siz değerli hocalarımızla 'Standartlaştırılmış Açık Uçlu Görüşme Formu' uygulanmak istenmiştir. Görüşme soruları doğrultusunda Orkestra dersinde planlama, uygulama, değerlendirme aşamalarına ait verilere, son 4 eğitim-öğretim yılı içerisindeki repertuvarlara ulaşılacak amaçlanmaktadır. Değerli vaktinizi ayırdığınız için teşekkür ederim.

Mustafa GÖK

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek**2. Yaşınız:**

.....

3. Çalıştığınız Kurum:

.....

4. Ünvanınız: Öğretim Görevlisi Doktor Öğretim Üyesi Doçent Profesör**5. Branşınız:** Piyano Flüt Keman Viyola Viyolonsel Kontrabas Diğer**6. Akademik Çalışma Yılıınız:** 1-5 Yıl 6-10 Yıl 11-15 Yıl 16-20 21-25**7. Kaç Yıldır Orkestra Dersini Yürütmektesiniz:** 1-5 Yıl 6-10 Yıl 11-15 Yıl 16-20 Yıl ve üstü

Görüşme formunda öğretim elemanlarına yöneltilen görüşme soruları aşamaları;

1. Orkestra/Oda Müziği Dersi Planlanması Aşamasına İlişkin Görüşme Soruları;

1.1.Orkestra/Oda Müziği dersi planlama aşamasında dikkat ettiğiniz kriterler nelerdir?

1.2. Eserlerle ilgili teknik becerileri dikkate alıyor musunuz?

1.3. Farklı tür ve dönemlerden eserlerin repertuvar içinde ağırlığı ne düzeyde olmalıdır?

1.4.Orkestra/Oda Müziği dersi planlama aşamasında öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine başvuruyor musunuz?

1.5.Orkestra/Oda Müziği dersi planlama aşamasında repertuvar oluşturulan karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

2. Orkestra/Oda Müziği Dersi Uygulama Aşamasına İlişkin Görüşme Soruları;

2.1.Orkestra/Oda Müziği dersi uygulama aşamasında karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

2.2.Orkestra/Oda Müziği dersi uygulama aşamasında karşılaştığınız sorunları nasıl çözüyorsunuz?

2.3.Orkestra/Oda Müziği dersi uygulama aşamasında kullandığınız yöntemler nelerdir?

2.4.Orkestra/Oda Müziği dersi uygulama aşamasında kullandığınız yay tekniklerini belirtiniz.

	Her Zaman	Sıklıkla	Çok Az	Kullanmıyorum
Yay Teknikleri				
Detaş				
Legato				
Staccato				
Portato				
Spiccato				
Martele				
Sautille				
Colle				
Saltando				
Pizzicato				
Col Legno Battuo				
Detaş Porte				
Chopping				

3. Orkestra/Oda Müziği Dersi Değerlendirme Aşamasına İlişkin Görüşme Soruları;

3.1.Orkestra/Oda Müziği dersi değerlendirme aşamasında ölçek kullanıyor musunuz?

3.2.Orkestra/Oda Müziği dersi değerlendirme aşamasında hangi yöntemleri kullanıyorsunuz?

3.3.Orkestra/Oda Müziği dersi değerlendirme aşamasında diğer öğretim elemanlarının görüşlerine başvuruyor musunuz?

4. Son 4 eğitim-öğretim yılına ait orkestra repertuarınızda hangi eserler bulunmaktadır?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Mustafa GÖK

Doğum Yeri ve Tarihi : Muğla 1992

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Müzik Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi : Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetler :

İş Deneyimi

Stajlar : Muğla 75.Yıl Orta Okulu, Muğla Şahidi Orta Okulu

Projeler : -

Çalıştığı Kurumlar : Muğla Güzel Sanatlar Lisesi

İletişim

E-Posta Adresi : mg.mustafagok@gmail.com

Tarih :